

FENT CARRERANY

MARIA DE LA SALUT

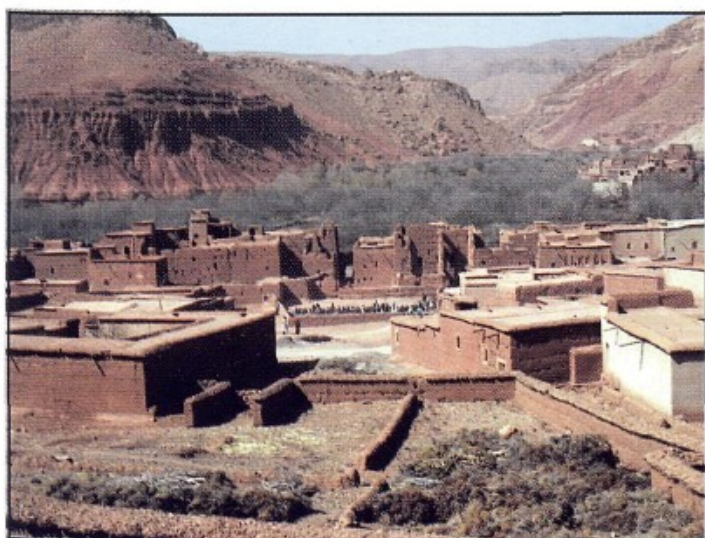
Número 176

Any XV

ABRIL, 2001

L'EQUIP BENJAMÍ DE MARIA HA ACABAT LA LLIGA EN QUARTA POSICIÓ

PASSANT L'ESTONA PEL SUD DEL MARROC

FENT CARRERANY DIU SÍ A LA LLENGUA A LA TROBADA DE L'OCB A LLUC

Sumari

Editorial i sumari	2
XVIII aniversari de l'Estatut d'Autonomia	3
Passant l'estona al desert del sud del Marroc	6
Boleros a Armènia, a la universitat de "Hratcha Atcharian"	8
La Junta contra el càncer de les Illes Balears	9
Carta i poema a la Junta Local contra el Càncer de Maria	9
Sa Marineta	10
Festes de Pàsqua	11
Dos Sonets	11
Bullit de Notícies	12
Demografia. Telèfons d'interès	14
El temps.	15
Racó de cuina: Cabrit al forn	15
De Viatge amb Viatges Martel	16
Acampallengua 2001	17
Als qui ni s'estimen, ni estimen ni es deixen estimar	18
Mentre uns diuen sí, els altres diuen no ..	19
Va de Voravies	19
Carrerany Esportiu: Futbol benjamí ..	20
Nova etapa del club Ciclista de Maria	21
L'ombra del cranc és allargada	22

FOTOGRAFIES:

Antoni Gelabert Mas
Magí Ferriol Bauzà
Manush Badalian

EDITORIAL

No molt lluny de Mallorca, tirant cap al sud, al nord d'Àfrica hi ha un país del qual just ens separa el mar, un país molt diferent al nostre del qual quasi no en sabem res. Però bastants veïnat del nostre poble procedeixen d'ell: el Marroc.

Aquests veïnats, mariandos ja, amb uns costums bastant diferents als nostres, amb una llengua estranya així com també la forma de vestir i que no mengen porc perquè ho mana l'Alcorà, el seu llibre sagrat, als quals despectivament ens referim a ells amb el nom de "moros" no s'han integrat dins la nostra societat.

Una manera d'acceptar el que és desconegut és conèixer-lo. Alguns mariandos han visitat el Marroc turísticament. Molts altres hi feren el seu servei militar quan part del país estava baix el protectorat espanyol. En aquest número publicam un reportatge sobre el sud del Marroc, l'autor del qual el qualifica com un lloc quasi idíl·lic. Però els nostres veïns procedeixen del nord, de Nador i els seus envoltants molt prop de la ciutat espanyola de Melilla. La província de Nador és la més deprimida i deixada de la mà de Déu del Marroc. És una zona molt pobra però no es pot dir que hi hagi misèria. El plat a taula sempre hi és. Però hi manquen moltes altres coses. I per això la gent està enlluernada amb el que té Europa.

Cada dia llegim a la premsa o veim a la televisió que, en pasteres, intenten arribar a Espanya. N'hi ha que ho aconsegueixen i altres moren en l'intent. Això fa pensar que si no hi hagués el mar enmig tots ja serien aquí. Però un se demana perquè les autoritats no fan qualque cosa per compensar aquestes desigualtats? Potser la corrupció sigui la causa.

La Conselleria d'Educació i Cultura ha becat un viatge per a conèixer les escoles, els pobles i els costums de la província de Nador d'on procedeixen els alumnes de l'escola de Maria. Dos mestres del centre i dotze més de les escoles i instituts de Sa Pobla, Pollença, Muro, Inca i Vilafranca, participaran en aquest viatge d'estudi i ens ajudaran a conèixer la seva realitat.

Per part nostra també volem entrevistar algun immigrant marroquí amb la intenció de tenir un coneixement més ampli de la seva cultura.

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Antoni Gelabert Mas, Antoni Fiol Morey, Miquel Oliver i Roig, Miquel Rosselló i Quetglas, Lluç Matas, Jeroni Bergas Ferriol, Manush Badalian, Maximilià Morales, Junta Local de la Lluita contra el Càncer, Joves de Mallorca per la Llengua

EDITA: Associació Cultural FENT CARRERANY
web: www.premsaforana.com/fentcarrerany
c/e: fentcarrerany@premsaforana.com
Sant Miquel, 11 07519- Maria de la Salut

EQUIP DE REDACCIÓ:

Magí Ferriol Bauzà
Joan Gelabert Mas
Joan Gual Bergas
Miquel Morey Mas
Onofre Sureda Ribas

La redacció de Fent Carrerany no es fa responsable de les opinions dels qui hi escriuen

XVIII ANIVERSARI DE L'ESTATUT D'AUTONOMIA

PARAULES DEL PRESIDENT DEL PARLAMENT, MAXIMILIÀ MORALES, AMB MOTIU, DE LA COMMEMORACIÓ DE L'ENTRADA EN VIGOR DE L'ESTATUT D'AUTONOMIA DE LES ILLES BALEARS:

La vida passa de pressa i els esdeveniments que s'hi acumulen, demanen, quasi sempre, tractament urgent i solucions immediates.

Així, no fan altra cosa que afegir-hi més i més pressió. Una pressió que a voltes es fa insostenible, que dificulta i, fins i tot, impedeix l'equanimitat i la serenor.

Serenor i equanimitat que són sempre necessàries en tota activitat vital, però imprescindibles a la política on les actituds i les decisions que se'n deriven afecten a tota la comunitat.

Gens no ajuda a millorar aquest paisatge inquiet i a vegades neguitós, l'agreujament de les problemàtiques primàries d'àmbit mundial. Ens afecten d'una manera manco immediata i, a vegades, ens resulten llunyanes, però la seva pròpia intensitat els converteix en fets vitals.

Que les tendències econòmiques, durant els anys noranta, hagin estat optimistes a determinades zones, no ens amaga el fet que les ambientals han estat i continuen essent desastroses.

El creixement de la població, l'augment de la temperatura i els conseqüents canvis climàtics, la reducció de la capa freàtica i la mancança d'aigua, la disminució del terreny de conreu per càpita, la davallada de les pesqueres i l'encongiment dels boscos, i, d'altra banda, les desigualtats econòmiques arreu del món i l'increment del moviments migratoris que se'n deriven, no fan més que accentuar l'atmosfera d'urgència i perjudicar la visió assolsegada.

Una darrera situació en què el neguit es fa ja substància i esdevé permanent és l'existència d'aquest grup de feixistes assassins, que han fet de la mort professió i mode de viure, i que ens volen així imposar quelcom que saben molt bé que no pot triomfar mai per procediments democràtics. Ells, tan valents, en tenen por de la democràcia. El silenci seria el millor tractament que els podríem donar si no fos necessària la condemna més absoluta, unànime i clamorosa.

El que es pugui discrepar de les formes i de les maneres de tractar el fenomen terrorista no vol dir, ni voldrà dir mai, que no es coincideixi en aquesta condemna i en l'elemental necessitat d'arrancar-lo de soca-rel. No hi ha dubte que aquest és un factor decisiu: sense la seva total eradicació la serenor mai no serà possible

Venturosament la vida també ens proporciona moments en els quals la reflexió es fa viable, gairebé s'imposa, i la circumstància es pot considerar, avaluar i, fins i tot, encaminar, des d'una òptica més reposada i d'una perspectiva més serena.

Són ocasions que cal aprofitar per aixecar-se, una mica, per damunt els esdeveniments diaris i immediats, prendre perspectiva i encarar les coses d'una manera més pausada i amb una altra presència d'esperit.

La data del primer de març, la data del reconeixement de les Illes Balears com a unitat política, és, al nostre País, una d'aquestes dates que conviden a aquest pausa i convoquen a la reflexió.

Un dels fets bàsics sobre el que convé aturar el pensament es la pròpia naturalesa de la commemoració. Ja es diu amb massa naturalitat això del reconeixement de les Illes Balears com a unitat política i de l'existència d'un sol Parlament que la representa.

Fou ahir, tot just fa divuit anys -la majoria d'edat-, de fet, quasi ja no en parlam. I, quan ho fem, és ben bé de forma quasi automàtica. Però quan un gest és automàtic és, sempre, irreflexiu.

I ans ha d'ésser ben al contrari.

La importància d'allò que es va aconseguir amb l'aprovació de l'Estatut d'Autonomia, tant des del punt de vista de les emocions i dels sentiments, com des de la necessària eficàcia de la gestió de la cosa pública, tant des del reconeixement específic de cadascuna de les Illes, com des de l'efecte beneficiós que supera la manca d'incardinació interinsular... la importància, dic, i fons i tot, la transcendència, de tot això és quelcom que s'ha de ponderar cada vegada que se'n té l'oportunitat i quelcom que, de tant en tant, ha de ser objecte de reflexió assolsegada i abundosa.

Ningú no dubta que és bo que aquestes coses es vagin incorporant de manera fluida a la realitat quotidiana i, en aquest sentit, l'automatisme seria bo, com a símptoma de camí fet. Però mai no ho pot ésser que el paisatge es converteixi en una foto fixa que, si més no per la seva pròpia inamovibilitat, s'empobreixi cada dia una mica més.

I així com tot organisme viu ha d'evolucionar, si viu es vol mantenir, així com el creixement humà i la supervivència és una contínua lluita contra el segon principi de la termodinàmica, aquí també és necessària la lluita contra la tendència natural a la degradació i al desordre.

El conformisme, els interessos creats, la instal·lació en determinats esquemes que ja, per ben coneguts i embridats, resulten còmodes i fàcils, la por al canvi i a l'esforç que suposa la necessitat d'adaptació a situacions noves poden dur a la paràlisi del sistema.

És necessari fer allò mateix que feren els que ens

precediren: els redactors de l'Estatut.

No es conformaren amb el que tenien i amb una simple recuperació del passat. Ens deixaren una eina plena de possibilitats, que permet ser desenvolupada i unes institucions susceptibles de ser millorades i enriquides amb generositat.

L'any passat, tal dia com avui, els assenyalava que, la construcció generosa d'Europa, no hagués estat possible sense una interpretació àmplia de la legislació ordinària i - fins i tot, qualche vegada- de la legislació marc constitutiva, pròpies de cada estat membre.

Siguem generosos. No minimitzem el debat polític rebaixant-lo a l'interès partidista. Facem el mateix que feren els redactors de l'Estatut. No li tallem les ales. Continuem utilitzant-lo per inventar País i enriquir el futur.

Aquí la serenor aconsella una reflexió més àmplia i assossegada per reconèixer i deixar constància d'un fet essencial que dona sentit democràtic al nostre procés cap a l'autonomia.

Malgrat que les forces polítiques a les que pertanyien els seus redactors no es definissin com a tals, l'Estatut estava redactat en clau nacionalista. I s'ha dit, probablement amb bon sentit, que el nacionalisme, quan parteix d'un model predeterminat que deriva, tan sols, del passat i no admet, per tant, altres arguments, és, e s s e n c i a l m e n t , antidemocràtic.

No fou aquest el nostre cas.

El nostre camí cap a l'autonomia -inspirat, per uns, només en raons d'eficàcia de la gestió, però, per altres, una gran majoria, en les emocions i en profunds sentiment de País- partí, qui ho dubta, d'uns fets culturals i polítics i d'unes institucions que s'havien de recuperar i potenciar.

Però no s'aturà aquí, ni s'ancorà rígidament i nostàlgicament en el passat. Cercà d'incorporar tot allò que de positiu ens havia aportat la història i de superar els factors que havien impossibilitat una vertadera cohesió del País.

Per això, i no s'ha de tenir cap mania de parlar d'aquestes coses, no es dubtà d'inventar Institucions.

El Parlament n'és una d'aquestes institucions venturosament instaurades a l'Estatut. L'aparició d'aquest Parlament no restaurava res del passat, no era una recuperació de cap institució que intervencions alienes ens

haguessin usurpat. Era, ans ben al contrari, la institució nova cridada a complir la missió de cohesionar el País, a superar un passat de divisió i de malfiances que a ningú no agradava i a construir un futur inserit en una trama de major cooperació i enteniment entre les Illes.

L'Estatut fou, en aquest sentit, dinamitzador de la història i fou, també, indicatiu del que ha de ser el nacionalisme en el segle XXI, solidari i abundós d'aportacions fecundes per inventar el futur i no de nostàlgies paralitzants.

El President del Parlament pot dir, avui, amb humilitat però també amb orgull, que aquesta institució nova ha complit i continua complint la seva missió.

Un canvi polític de tanta importància no podia venir d'una forma aïllada i aparèixer sobtadament, un poc com surten els esclatsangs, sinó dintre d'un context de recuperació de la llibertat i del respecte consubstancial amb els sistemes democràtics.

La transició política que experimentava Espanya, el tarannà democràtic que l'inspirava -que s'obria a la consideració del dret de cadascun dels pobles a la seva

pròpia identitat i el seu propi camí- era un vent a favor ben apropiat que els polítics de l'ocasió saberen aprofitar molt bé perquè aquella iniciativa de retrobament de la nostra personalitat i del nostre propi viarany arribàs a bon port.

La referència a aquell període de la nostra història, abundós en dificultats però també en solucions generoses i imaginatives, enceta un altre camp prou important de reflexió que, malgrat la seva dificultat intrínseca i a pesar de no ésser gens còmode d'afrontar, consider la meva obligació institucional no deixar de banda.

Fou una època en què es va fer hora per llego i fou

una època prou fecunda. Amb uns actors, potser excepcionals, que hi aportaren allò que de millor tenien.

Estaran d'acord amb mi que la problemàtica que encaram avui és molt manco dura i complicada que la d'aleshores i que les circumstàncies de llavors tant polítiques, amb el risc permanent d'involució, com econòmiques, amb uns indicadors absolutament desbordats i aclaparants, eren infinitament més complicades i difícils que les d'ara.

No hi ha dubte que la consciència que ens estàvem jugant tot el nostre futur esperonà fortament la classe política protagonista del moment. Però no hi ha dubte, tampoc, que aquells resultats espectaculars serien impossibles amb el clima polític, amb les formes de fer i de produir-se de la cosa política actual; amb el tarannà polític d'avui en dia. No m'interessa tant ressaltar les virtuts de llavors, o recitar-ne el panegíric, com fer una crida a tornar-hi.

Deixin-me, per tant, aprofundir una mica en una reflexió ètica, que no tenc cap especial autoritat personal per fer, però que m'hi sent obligat per la posició institucional en què la conjuntura avui em situa.

Seria molt arriscat dir que el compromís real i ètic amb la llibertat fou el parpal més eficaç per a remoure totes aquelles dificultats fora mida?

El compromís real i ètic amb la llibertat suposa, fonamentalment, posar l'adversari al teu mateix nivell i cercar de valorar la seva veritat. No dedicar-te a donar-li consells paternalistes sense mai no escoltar-lo en res i per res. No demonitzar-lo.

Cercar la veritat del contrari, com a millor manera d'entendre-s'hi; la veritat del contrari, no tan sols els seus arguments com a armes per a millor fer-lo callar.

És un compromís que suposa -millor dit, exigeix, des del moment que s'accepta- que la raó no és monopoli de ningú, que reclama fer del diàleg, del respecte i del compromís la pròpia raó ètica de tota acció política.

El diàleg i no la utilització sistemàtica de la força i de la violència, sigui del signe que sigui. Que de violència n'hi ha de moltes formes i la grandesa, exceptuant en les societats primitives, no és mai per aquell que guanya "a la brava". La grandesa real és d'aquell que, tenint la força per guanyar no la utilitza i empra el diàleg, la persuasió i el convenciment.

La nova situació així assolida, per més acceptada, pel fet de comptar amb una base d'acceptació més ampla, pel fet d'incardinar-se més en tots els actors, és sempre més duradora.

Es clar que encara hi pot haver qualcú a qui li interessi més guanyar que resoldre el problema.

És una postura que personalment no compartesc. I estic ben segur que la transició enfocada d'aquesta manera hagués estat un complet fracàs.

El compromís real i ètic amb la llibertat és, també, el medi de cultiu necessari per a l'assoliment de la pau. I

parl, simplement, de la pau democràtica necessària com a base de tot debat polític -la cortesia i el respecte polítics que tant aprecia el poble-, no de la pau de les armes.

Aquell antic aforisme de "si vols pau, prepara la guerra", ha deixat de ser vàlid. Si vols pau -i aixó ja ho intuï Ramon Llull- prepara la pau. Si vols pau, no insultis; si vols pau, no facis, tan sols, exhibicions de força. Si vols pau, dialoga. Si vols pau, pau democràtica, valora l'argument del contrari. Escolta'l.

Jo els voldria convidar des d'aquí, a tots vostès i a tota la classe política, a reflexionar sobre aquestes consideracions. Per a mi, personalment, no ha estat gens fàcil fer-les. El silenci hagués resultat més còmode. Però, el President del Parlament ho sentia com una necessitat institucional.

Per acabar, voldria convidar totes les forces polítiques a inspirar-se, també, en aquests criteris per a completar l'edifici institucional dissenyat a l'Estatut d'Autonomia i desenvolupat en dues lleis que demanen, clamorosament, el seu compliment, la més moderna des del 1993.

Una Comunitat Autònoma no es pot considerar completa, democràticament completa, si li manquen dues institucions bàsiques de control i de protecció del ciutadà com son el Síndic de Greuges i la Sindicatura de Comptes.

És un esforç que venc demanant, reiteradament, a totes les forces polítiques i que requereix l'aportació generosa de totes elles, sense cap excepció, i evitant qualsevol tipus de protagonisme personal i qualsevol tipus d'estratègia per tal d'inserir aquest mateix protagonisme en les solucions.

Aquí el que compta, honorables senyors, és que, els pobles d'aquest País, vegin complidament defensats els seus drets per persones dignes dels càrrecs que se'ls confereixin.

No és important el color polític, és important la vàlua, l'honorabilitat i una neta executòria democràtica. Però, també, l'Estatut i les lleis respectives assenyalen determinats quorums en l'elecció, per assegurar i garantir un respecte a l'opinió dels ciutadans.

Vostès, honorables senyors, tenen la paraula. El President del Parlament els prega -i solemnement els requereix davant audiència tan qualificada- que es posin d'acord.

Senyores i senyors, digníssimes autoritats, els vull agrair, molt sincerament, la seva atenció a les meves paraules i la seva presència que dignifica aquest acte de commemoració i d'esperança.

I felicitar-me i felicitar-los, a tots vostès i a tots els Pobles de les Illes Balears, per aquest nou any de vigència de l'Estatut d'Autonomia.

Moltes gràcies.

Maximilià Morales

President del Parlament de les Illes Balears

1 de març 2001

Passant l'estona al.....Desert del sud del Marroc

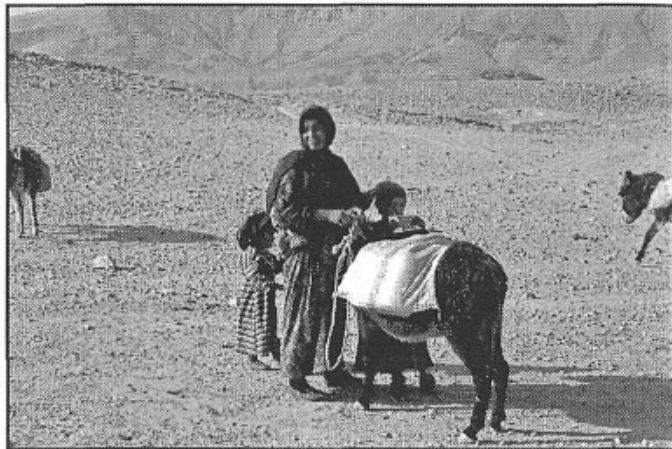

El vol va ser normal, agradable; unes hostesses marroquines vestides com a tot arreu, i obligatòriament amables, anaven servint vi i alcohol a qui en volia.

Vàrem aterrar a l'aeroport de Ouarzazate enmig d'un gran núvol d'arena que aixecaven les turbines, ja que la pista estava coberta d'una fina cap d'arena, com sempre. L'aeroport no podia ser més rònic, destartat i petit; el passatge, un centenar de persones no cabíem dins la sala per fer els tràmits de duana, i havíem de fer cua a fora. Com que era a l'horabaixa la temperatura era suportable, ja que si haguera estat al migdia hauria estat impossible aguantar-ho.

El sud és la part idíl·lica del Marroc, amb grans oasis, homes blaus i caravanes de camells; és on es pot veure el contrast àrab i africà, que és d'una gran diversitat: hi ha ciutats com Agadir, la vall verda dels rius Drâa i Dades, o les dunes d'Erg Chebbi. Però el que de veritat és el més interessant del sud no són les ciutats, sinó els petits poblets de l'interior, les fortaleses que s'anomenen Kasbah, les fèrtils planures, els terrenys àrids i erms, i sobretot la gent.

Molt aprop d'Ouarzazate, la ciutat on ens

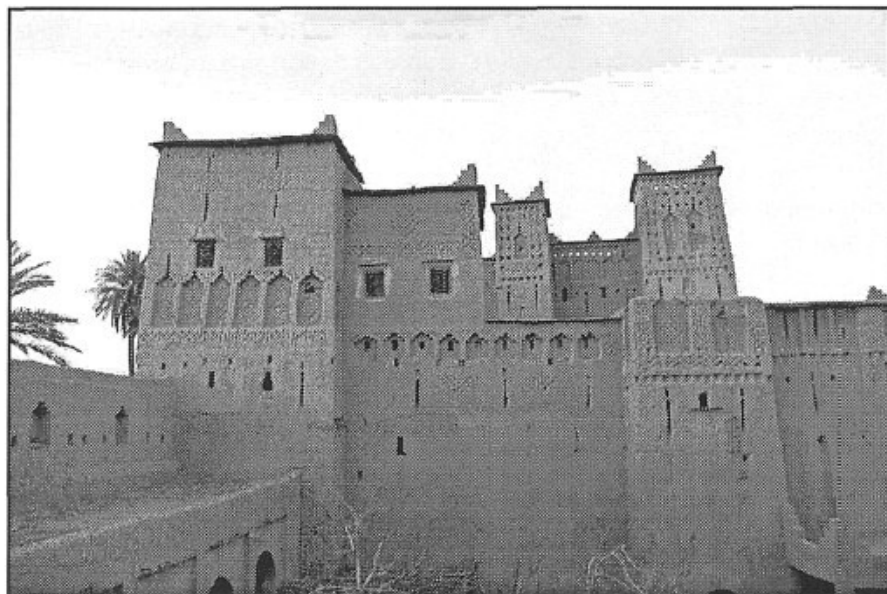

permanents, però actualment la major part és d'aigües subterrànies, el que crea un oasi de més de 200 kms. Des de la regió d'Agdz fins a Mhamid, tot ple de palmeres i d'ametllers, que els dies que hi era estaven florits, d'una bellesa preciosa.

La vall del riu Dades és el territori anomenat de les mil alcazabes. Comença una mica al sud de Skura i s'extén fins Bulman, també forma importants i frondosos oasis. El poblets que hi ha a les vores d'aquesta vall -la regió s'anomena el Kelaâ M'Gouna-, es dediquen fonamentalment al cultiu de les roses per elaborar l'aigua de roses que exporten a Europa, i és la seva principal activitat econòmica. És una zona d'una important cruïlla comercial, el mercat és els dimecres, al "zoco"; a més és el lloc d'on solen començar les excursions cap al nord.

Els oasis són el lloc absolutament imprescindible per entendre la metalitat i la manera de viure d'aquest poble que habita una bona part desèrtica. L'oasi és fonamentalment una formació vegetal espontània degut a una afluença d'aigua subterrània que aflora; degut a aquest fet és el lloc escollit per la població per al seu arrelament.

Estan envoltats d'un terreny totalment àrid, erm, pedregós o arenós, a la vora

allotjàvem, hi ha la famosa Kasbah de Taouirt que és una de les més maques del Marroc; hi ha estucats pintats a les parets, el sostre és de fusta de cedre amb inscripcions de versicles de l'Alcorà dins uns medallons; des d'algunes de les terrasses s'observen vistes molt impressionants de la vall amb els seus oasis i les altes muntanyes del Atlas. La construcció és en llur totalitat feta de fang, palla, és a dir argamassa o adob, per tant molt fràgil. Tot això està dins la vall del riu Drâa, que era en el passat un riu d'aigües

d'una o unes grans muntanyes pelades. L'oasi és un lloc de pau i silenci, on s'hi troben horts, el cultiu dels cereals, arbres fruiters, tot això regat per un sistema de canaletes fetes de terra. Tot el que s'hi fa està destinat al consum familiar, i a part de tot això la sempre present i abundosa i prolífica palmera datilera, de la qual s'aprofita tot: per fer foc, per abrics trenats, mobles, amb les fibres del tronc se'n fan paneres i cistelles, bigues per a la casa, buidant el tronc se'n fan canaletes per a l'aigua, etc.

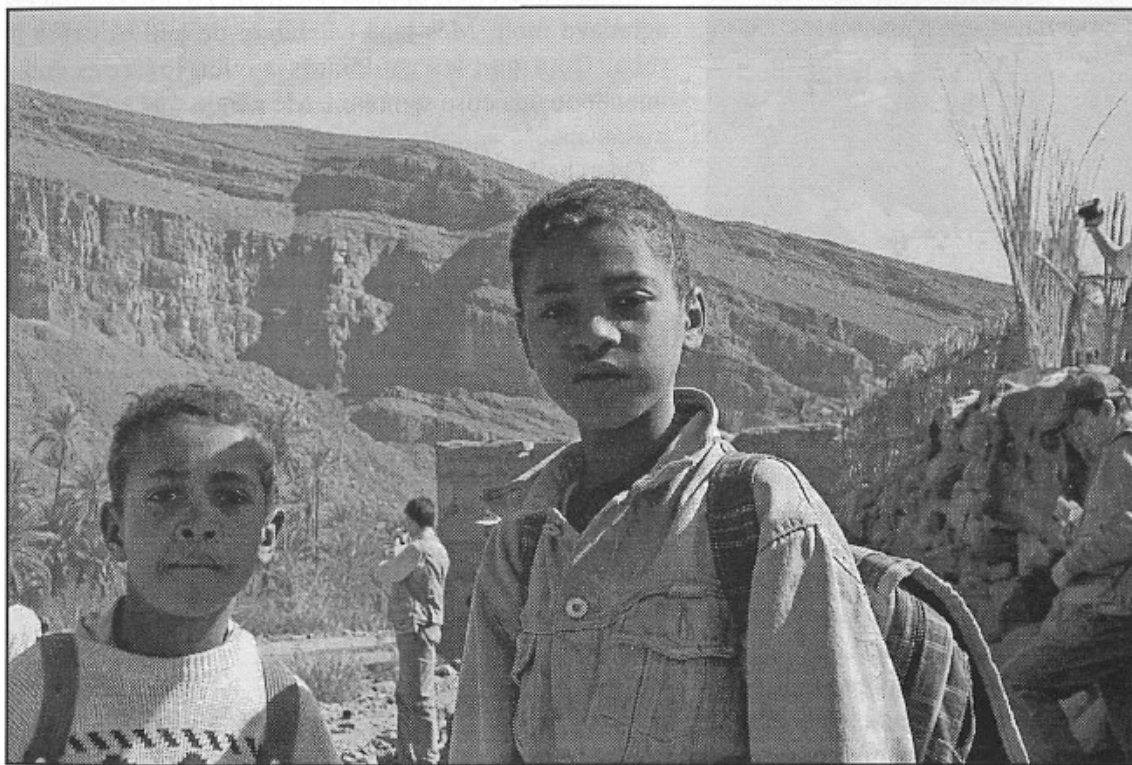
L'aprofitament del primet doll d'aigua segueix una estratificació i prioritització ben concreta: la primera part s'utilitza per a beure i cuinar, el segon tram per rentar-se i també per netejar els estris de la vida diària, el tercer tram s'utilitza per al bestiar i per al reg, finalment s'arriba a la zona del safareig, ben impermeabilitzat amb fang-argamassa ben premat, on es diposita l'aigua que finalment s'utilitza per banyar-se, regar de manera regular i d'aquesta manera aprofitar-la al màxim.

El més interessant hem dit que eren les persones. Des d'Ouarzazate vàrem emprendre els viatges amb 4x4 i amb un guia local pels centenars de camins no senyalitzats del país, que si no ets del lloc és impossible orientar-te ja que no hi ha mapes de camins, i tan sols hi ha una carretera, i a més els camins segueixen els traçats dels ramats de cabres, ovelles o camells, que cada temporada poden canviar de manera total. Fora de les valls pròpiament

El nivell de pobres és altíssim; l'analfabetisme és de més del 85% de la població i els nens que habiten aquests poblets perduts dins els desert es tornen per anar a l'escola entre els germans: tres dies cada un i l'altre temps van a guardar les cabres, ovelles o camells. Els carrers d'aquests pobles, per dir-los d'alguna manera, són plens de deixalles i brutícia, i de tant en tant et trobes amb un home ajagut damunt unes estores fent el mandra o dormint mentre la dona cuida de les criatures, fa el menjar o està treballant al camp. Tot una imatge de progrés material i personal!. Quan un veu tanta i tanta misèria, i veu la gran mesquita que el rei-absolutista recentment mort va fer construir a Marrakesh, a un li entren ganes de rebel·lar-se contra tanta tirania i injustícia. Però també a la vegada un entén l'èxode massiu de gent que vulgui atravesar l'estret de Gibraltar jugant-s'hi la vida a la recerca d'una vida digna, ja que els governants-tirans dels

seus països, amb

l a condescendència dels governants dels països del primer món, els tenen sotmesos. Un entén molt bé la immigració i demana amb veu alta una regulació digna, magnànime però també a la vegada integradora de tota aquesta gent que té tant de dret com nosaltres a desenvolupar-se com a persones. Aquí cal recordar la massiva e m i g r a c i ó

dites tot és desèrtic, pedres i més pedres i res més, i de tant en tant et trobaves amb un poble, que no el veies fins que hi eres a sobre ja que tot té el mateix color de la terra, és marró, i a més sempre hi ha una boirina a l'ambient, i és degut a la pols de l'arena que sempre és present.

Els pobles són una reunió de cases de fang (adob), una al costat o devora l'altra, sense estructura de carrers, plens de brutícia per tot arreu, que quan arribes comencen a sortir criatures de totes les edats, dotzenes i més dotzenes, vestits de manera molt pobra i amb una dosi de brutícia considerable que et demanen constantment llapis i bolígrafs, i encara que no et demanin mai diners, si els mostres alguna moneda, primerament et miren la cara i finalment l'agafen.

espanyola a Alemanya de fa unes dècades, i del nostre poble bastants que hi anaren, i hi trobaren la possibilitat de sortir endavant, millorar la seva vida, molt millor que les migrades possibilitats que els oferia el seu propi país, és a dir, el nostre.

I encara que només sien unes poques paraules per reflexionar sobre el paper de la dona a l'Islam; ja ho hem dit d'altres vegades, però l'Islam no allibera la dona, i qui encara no ho cregui així, a més a més de veure i viure els exemples que hi ha al nostre poble, que faci una volta per un país islàmic i en tindrà la prova definitiva.

*Antoni Gelabert Mas
Barcelona, març-01*

Boleros a Armenia

A la Universitat de "Hratcha Atcharian"

Sona bastant rar si tenim en compte que a Armènia ni tan sols saben que boleros és un tipus de ball. Però ja ho saben bé els estudiants de la Universitat "Hratcha Atcharian". Fa quasi 2 anys que treball de mestra en la dita Universitat. Enseny llengua espanyola. Ensenyar una llengua significa donar a conèixer la història, la cultura on es parla aquesta llengua. A Armènia saben molt sobre Espanya, però no es pot dir el mateix sobre Mallorca.

Durant el llarg temps que hi vaig estar vaig aprendre molt de la seva cultura, de la gent. Ja sabeu que vaig aprendre a ballar boleros i m'agradava moltíssim.

A la Universitat sempre fèiem festes i els estudiants que aprenen llengües estrangeres preparen una escena típica per a aquesta llengua. Així jo vaig decidir ensenyar boleros a un grup d'estudiants. Primerament els vaig mostrar les cintes i les fotos de boleros que tenc. La veritat és que per a ells fou una cosa extraordinària. Llavors cada dissabte fèiem assajos a la Universitat. Al principi era molt difícil, quasi no sortia res. Crec que per ballar un ball hi ha que sentir-lo, sentir la música i és molt natural que no els sortís al principi. Jo tampoc no vaig aprendre a ballar tot d'una. També és clar que jo tenia uns professors millors.

Així, poc a poc, les al·lotes aprengueren a ballar i ja els agradava molt. Més tard haguérem de pensar sobre la roba. Com que les estudiants havien vist les fotos intentaren una cosa semblant. Me pareix que no ha sortit malament.

Quan ballaren la primera vegada a l'escenari jo no sabia si a la gent els agradaria o no. Era una cosa molt nova per a tots, i al públic els agradà molt. Els agradà a tots a la Universitat i imaginau-vos que ara no passa ni una festa a la Universitat en la que les meves estudiants no ballin boleros. Cada vegada més i més estudiants volen aprendre a ballar. Quan veig els balls me sent a Mallorca, a Maria, i pareix que és un petita Mallorca a Armènia. Molta gent que no coneixia la cultura mallorquina ara coneix un trosset de aquesta cultura tan rica.

Agraesc molt a la gent de "So de Castanyetes" que m'ensenyaren a ballar boleros: en Miquel, les meves amigues Marga, Marga de Ariany, les dues Catalines, i els altres foren molt bons professors. A propòsit els meus primers professors foren en Pere Antoni i en Biel (els fills de Martina Vives Colombram). Esper que a Maria segueixin ensenyant boleros a l'escola. És molt bonic que passin la cultura als més joves, si no, en aquest segle de globalització, serà molt difícil per a les nacions petites sobreviure en el camp de la cultura i els costums.

Adéu Maria! Fins aviat!

Molts records a tota la gent que conec a Maria.

Amb "carinyo" Manush

EN QUÈ ES GASTA ELS DOBLERS LA JUNTA CONTRA EL CÀNCER DE LES ILLES BALEARS?

DIAGNÒSTIC PRECOÇ

Revisions mamàries i ginecològiques complementades, si és necessari amb exploracions mamogràfiques.

ASSISTÈNCIA MÈDICA DOMICILIÀRIA

Visites domiciliàries amb un equip professional multidisciplinar (metges, ATS, psicòloga i voluntaris) durant la fase terminal de la malaltia.

TERÀPIA PSICOLÒGICA

Dirigida a pacients i familiars, amb l' objectiu de manejar les reaccions emocionals derivades de la malaltia.

PROGRAMA "VIURE COM ABANS"

Per a dones diagnosticades de càncer de mama, que ofereix :ajuda psicològica, educació psicosocial amb grup, tallers i activitats, voluntariat testimonial.

DESHABITUACIÓ DEL TABAC

Cursos per ajudar a deixar de fumar

FORMACIÓ A VOLUNTARIAT I PROFESSIONALS

Cursos, seminaris, conferències, dirigits a voluntaris i professionals per a millorar la qualitat de vida.

PISOS D' ACOLLIDA

Per a pacients i familiars de Menorca, Eivissa, Formentera i "Part Forana"

de Mallorca, que es desplacen a Palma per rebre tractament ambulatori

EDUCACIÓ SANITÀRIA

Campanyes educatives i de divulgació: Dia Mundial sense Tabac, Setmana Europea contra el Càncer, Unitat Mòvil Informativa

AMPLIACIÓ DE SERVEIS

Potenciació i ampliació de serveis en una planta baixa, recién comprada i anexa a la seu social

ASSISTÈNCIA SOCIAL

Informació, valoració i ajuda, en atenció a les demandes socials derivades de la malaltia

FOMENT DE LA INVESTIGACIÓ

Concessió de beques per a treballs d' investigació en el camp de l' oncologia

PROGRAMA "DETECCIÓ PRECOÇ DEL CÀNCER DE MAMA" A BALEARS

En col.laboracio amb la Conselleria de Sanitat i l' INSALUD

SI VOLEU AJUDAR ESSENT SOCIS POSAU-VOS EN CONTACTE AMB QUALSEVOL MEMBRE DE LA JUNTA

El proper DIVENDRES, DIA 27 D' ABRIL a les 21' 30 h. hi haurà una conferència al local de LA TERCERA EDAT sobre la malaltia de EL CÀNCER

Carta oberta dedicada a la junta local contra el càncer de Maria

Estimada i benivolguda Isabel Mestre i Carbonell:
He tengut una gran alegria quan he llegit, damunt la revista, el teu nom com a presidenta d'aquesta gran associació que heu formada contra el càncer. Te don la més completa enhorabona a tu com a presidenta i igualment a tota la junta directiva, que pareix un raïm d'encert i de bondat malgrat no les conegui, per a mi basta que formin part d'aquesta junta. Estic segur que han de tenir bons sentiments i una gran bellesa dins els seu cor. M'agradaria molt que fessin una foto de tota la junta directiva per tal de poder-vos conèixer i vos dedicaria uns petits versos perquè per vostra subtilitat i amor en aquesta empresa vos les mereixeu. Treballar per ajudar al pròxim és lo més humà i més sublim de la vida. Esper que en la vostra força i amb la vostra joventut pugueu triomfar i enriquir aquesta gran associació contra el càncer.

Una gran abraçada per a tots els que formau la junta de l'associació contra el càncer.

Miquel Rosselló i Quetglas

Poema dedicat a l'associació contra El càncer de Maria de la Salut

Que tengui bona acollida
la vostra associació
de pau amor i amiatat,
de llum per tota la vida

Jo, d'aquí només voldria
que tengueu prosperitat
i amb la vostra energia
ompligueu de pleitesia
del qui té necessitat.

Ulls, vos miren de Maria,
la Verge, amb sinceritat
vos doni pau i alegria
i que sia la vostra guia
i estigui al vostre costat

Tingueu bella primavera,
que il·lumini vostres cors
amb perfum d'alfabaguera
que fa l'ambient molt alegre
és fina i no té flors.

Que la verge vos doni espiritualitat
comprensió i molta diligència.

SA MARINETA

És tan cert que sa Marineta és de Palma com que la Seu és de Maria de la Salut o de Llubí, o de Llubí i de Maria de la Salut. És igual, perquè Maria de la Salut i Llubí són dos pobles del Pla agermanats, que caldria agermanar més, fins a tot el que fos possible.

La qüestió, emperò, no és la de discutir si sa Marineta és d'un germà o l'altre. No, no és aquesta. És una altra molt més important: se tracta que tant Maria com Llubí tinguin garantit l'abast d'aigua si és seva -que ho és sens dubte- quan l'hagin de menester. Maria ara l'ha de menester, i té un germà, que en té tanta com en vol. En té tanta i tanta que és massa generós amb els externs de Ciutat, i mira de cua d'ull l'altre germà que té gairebé tota Sa Marineta dins el seu terme, però que no hi té allò que més necessita: el pou i l'aigua.

Com poden arreglar el problema els dos germans? Sols d'una forma: xerrant, i xerrant amb tot l'amor que es tenen. Si xerren amb tot l'amor que es tenen aprendran a compartir, i potser també a que no els prenguin allò que es més seu: la terra i l'aigua. La terra i l'aigua, dos símbols d'identitat que són a la sang, que són tan nets i honorables com els millors batles que volen "lo" millor pel poble: força, alegria i creure en les identitats més nostrades: la mallorquinitat, que ningú, ningú -per molta d'aigua que se'n dugui- ens pot fer perdre. I això per una raó molt simple: "qui és l'amo o els amos del sembrat?" Ho són els dos germans, i ho són els dos germans perquè son pare no es morirà mai. Son pare és "lo" que són, i ni en teoria ni en pràctica això no es pot robar mai. Només es roba el que un es deixa robar. I cal molt, però molt estimar el que un és i té. Perquè és ben seu. I és ben seu perquè s'ho ha guanyat per molt que cantin quatre cràpules de Ciutat.

Els ciutadans són cràpules, però no ho són tant com vos pensau. De veritat que no. Sols passa que tenen problemes d'aparcament, d'aigua i d'altres com el de no tenir una identitat tan mallorquina com la que tenen Maria i Llubí. Si tenen problemes d'aparcament i d'aigua que facin aparcaments a Palma i pous a Palma, que en poden fer perquè per qualche cosa ells són a la Capital. O no?

I no per tenir-los contents, per molt simpàtics que ens caiguin, els dos germans s'han de baixar els calçons. Que venguin i que duguin doblers, que ens diguin que Llubí i Maria son "guapos" i "encantadors", però alerta, alerta amb voldre'ns fotre que "lo nostro és nostro i no ens ho han de prendre allò que més estimam "por la cara" o "por-que son más guapos"

Si volen aigua que en demanin que en demanin i si els dos germans en tenen, els en donaran, els en donaran tants de tassons com en vulguin d'allà on millor la tenen

que és de la cisterna. Però si no en tenen de la cisterna que no els prenguin la que duen dins la sang. Aquesta, aquesta no els han de prendre. Aquesta és dels dos germans i un d'ells ha de menester una transfusió. Li'l pot negar l'altre germà?. No, jo pens que no, però no sé què pensa l'altre germà. L'altre germà sols pot pensar una cosa: el que pensa el primer, i si els dos germans s'entenen s'ha de començar com es comencen tots els plantejaments per a trobar solucions als conflictes: com podem solucionar aquest problema?

-Ho saps tu?

-Jo, no.

-Bé, idó començarem per posar fil a l'agulla.

-I com ho farem?

-És de la "unió" que sorgeix la força. Anirem a xerrar amb el batle de la Capital a veure que troba, i si no basta amb el batle amb el President que també és pagès o amb en Damià o amb en Mateu que són com nosaltres. I si no basta, anirem a veure na Maria Antònia. Segur que qualche cosa en treurem.

-I si ens passen en cançons, i no ens arreglen el problema?

-Qualque cosa han de fer per collons.

-Sí, qualche cosa han de fer per collons, sempre i quan els collons siguin seus.

-O no ho són?

-Home, o no saps que els collons són de tothom?

-I per què els collons són de tothom?

-Senzillament perquè el món és com una gran bossa de collons on hi cap tothom.

-I, nosaltres, nosaltres, em tenim de collons?

-Clar que en tenim de collons.

-Idó, si en tenim de collons, què passa?

-Només passa home que qualche vegada t'hi agafen pels collons.

-Idó si ens hi tenen que ens els amollin.

-Meam, meam prova de demanar-los-ho bé.

-T'han amollat?

-No ho sé.

-Com no ho saps pardal?.

-No, no ho sé.

-Idó, si no ho saps és simplement perquè no t'hi tenien, o no t'hi tenien tant com tu et pensaves.

Llubí i Maria s'abracen, s'abracen i van junts a collir tàperes i a cossetxar, van junts cap al somni de fer-se tan guapos i valents com són, van junts cap allà on han d'anar: cap a la immortalitat.

FESTES DE PÀSQUA-2001

Dissabte, 7 d'abril.

A les 21.00 h. concert de jazz al pati de ca ses Monges amb

OLA BRUNKET (EX-ABBA)&SWEDISH JAZZGROUP

Diumenge del Ram, 8 d'abril

A les 11.00 h. benedicció de rams a la Plaça d'Alt. Processó d'entrada solemne a la Parròquia. Missa de la Passió del Senyor.

Dilluns Sant, 9 d'abril

A les 21 hores, Celebració comunitària de la Penitència.

Dimecres Sant, 11 d'abril

A les 19,30 hores a la Seu, Missa Crismal, presidida pel Sr. Bisbe. L'autocar partirà de la plaça des Pou a les 17,15 hores.

Dijous Sant, 12 d'abril.

A les 19,30 hores, Missa del San Sopar. Lavatori dels peus als Apòstols. Reserva Eucarística. Processó del Calvari.

Divendres Sant, 13 d'abril.

A les 9.00 h. Trial Illes Balears Campionat de Balears.

A les 20 hores, Acció litúrgica de la Passió del Senyor.

Dissabte Sant, 14 d'abril.

A les 21 hores, Solemne Vigília Pasqual.

Diumenge de Pàsqua, 15 d'abril

A les 10 hores, Processó de l'Encontrada i seguidament Missa Solemne

A les 12 hores, Paradetes de llibres a la Plaça des Pou.

Dilluns, 16 d'abril, Segona Festa.

A les 11 hores, Missa Solemne. (No hi haurà missa a les 20 hores)

Divendres, 20 d'abril.

A les 20:30 hores, inauguració de l'exposició de Juli Huertas a la Capella de ca ses Monges

A les 21:30 hores IX Festival Mundial de Danses Folklòriques, a la Plaça des Pou.

Divendres, 27 d'abril

A les 21:30 hores, Xerrada de la Junta local de la lluita contra el càncer al local de la 3ª Edat.

Dimarts, 1 de maig

Jocs amb patinet.

DOS SONETS

Dedicats a Miquel Rosselló

I

Qui té fam somia rotllos,
t'ho vull fer saber, Miquel;
somiar -a vegades- és com la mel
que ens fa llepar els morros.

També ens fa pujar al Cel
i en contemplar els "embrollos"
dellà veim com d'enganyosos
són, que en lloc de mel posen fel.

La realitat, però - i que tocam amb les mans-
és trist haver-ho de dir, avergonyits:
és que es barallen els germans!

I com el poeta digué, ben clar:
"No és per desgràcia, el món com jo el somiava,
cada vegada que el mir, em costa plorar!"

II

Tu voldries PAU i AMOR,
GUERRA I ARMES, temps passats.
I, per desgràcia, al teu costat
no hi estan tots i això fa por.

Voldries veure la gent
en manifestació solidari'.
Voldries ser el notari
de firmar la pau, urgent.

Però, Miquel estimat
segueixes somiant, i no dubtis,
que somiar mai serà cap disbarat.

I molt abans ja ho digué en Calderón
sentenciant el que ens envolta:
"¡Que los sueños, sueños son!"

Miquel Oliver i Roig

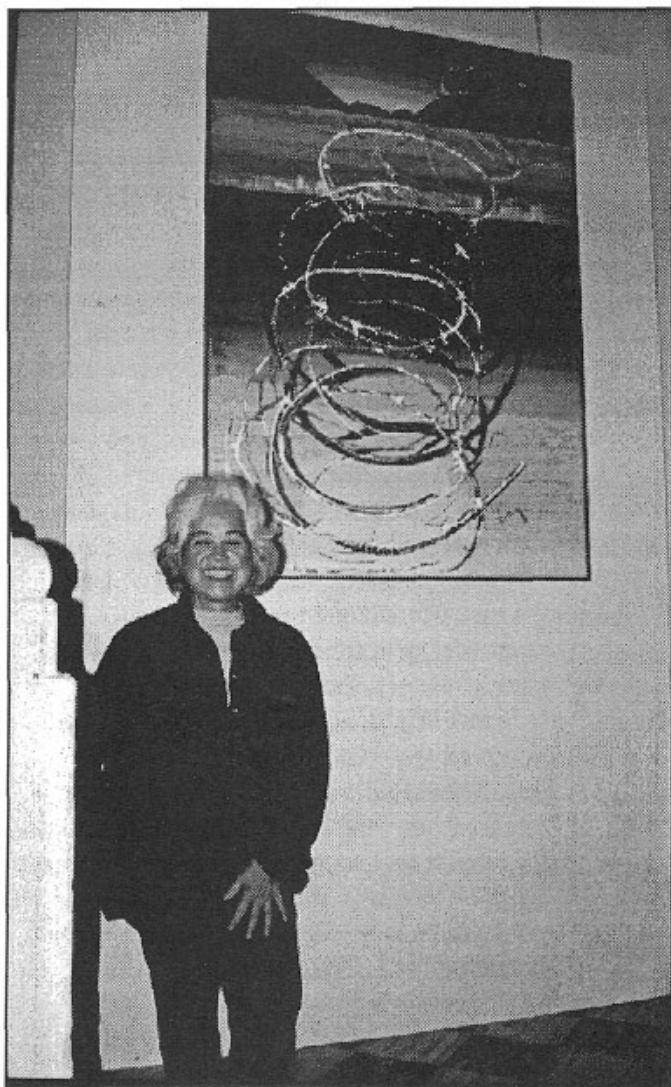
BULLIT DE NOTÍCIES

MENÚ ES FA CÀRREC DE CAS METGE MONJO

Corren rumors que l'empresa Menú que ja regenta restaurants com Ses Cases de Sa Font Seca de Palmanyola, a les de Son Santandreu de Petra, es farà càrrec de l'explotació del restaurant Cas Metge Monjo. Esperem que la nova etapa sigui profitosa per a tots: clients, empresa i amos. Que una empresa del poble funcioni i sigui coneguda fora del nostre poble també ens beneficia als veïnats.

MURIEL EXPOSA A SA CAPELLA FONDA

El passat dia 24 de març s'inaugurà a Sa Capella Fonda una col·lecció de pintures de Muriel Tencate, pintora natural d'Indonèsia i que viu a Mallorca des de fa anys. Les pintures de paisatges les podeu contemplar fins dia 6 d'abril de 19 a 21 hores els dies feiners i dissabtes i els diumenges de 11 a 13 hores i de 18 a 20 hores.

MARIA MARGALIDA JORDÀ, TREBALLA A L'ASSOCIACIÓ DE PREMSA FORANA

Des de principi del mes de març na Maria Margalida Jordà, treballa a l'Associació de Premsa Forana de Mallorca. Ja feia un cert temps que la Junta Directiva estava cercant una persona que pogues fer feines administratives a la seu de Sant Joan ja que aquestes augmenten molt i la Junta no hi podia dedicar més temps. Recordem també que la contractació d'una persona per donar impuls a la seu i a les feines de l'Associació fou una de les conclusions a la qual s'arribà al passat congrés del mes de novembre.

PERE ALEMANY EXPOSA A LA SALA PELAIRES

Ja feia estona que no donàvem notícies del pintor campaneter afincat a Maria. I és que la seva feina era exposada fora de Mallorca. Ara exposa 25 quadres a la Sala Pelaires de Palma i estarà oberta l públic fins el mes de maig.

LA MANCOMUNITAT DES PLA DE MALLORCA CONTRACTA UN PSICÒLEG I DOS EDUCADORS DE CARRER

La Mancomunitat del Pla de Mallorca gràcies a dos convenis de col·laboració amb el Grec i Espora ha contractat un psicòleg i dos educadors de carrer, els quals ja han mantingut contactes amb entitats de Maria per a començar a organitzar la seva feina.

TROBADA DE SOCIS I AMICS DE L'OCB A LLUC

El passat dia 25 de març tingué lloc a Lluc una trobada de socis i amics de l'Obra Cultural Balear a la qual hi fórem convidats. Allà tingueren lloc tota una sèrie d'actes festius i lúdics que feren que la jornada fou molt lluïda. Castellors, ball de bot, glosadors, l'ofrena a la flama de la Llengua i un bon dinar d'arròs brut acompanyat de les havaneres dels Arpellots foren l'inici d'una primavera calenta que continuarà amb l'Acampallengua durant el mes d'Abril(28 i 29) i la Trobada d'Escoles Mallorquines (5 de maig) i la gran diada reivindicativa de l'ús de la llengua durant el mes de Maig.

MARIA ANTÒNIA OLIVER ESTRENA BOBOT

El passat dies 16 i 17 de març, Maria Antònia Oliver estrenà el seu espectacle de dansa Bobot, amb notable èxit, a l'Auditori d'Alcúdia. Ara comença a moure's per entre els Països Catalans. Així els propers 18 i 19 de maig l'espectacle serà al Festival de Dansa de València i després en dates per determinar al Festival de Sitges. El 7 i 8 de juny actuarà a la Plataforma de programadors de

BULLIT DE NOTÍCIES

Catalunya al teatre de l'Espai de Barcelona i també a la Marató del Teatre i Circ de Barcelona.

VIATGE D'ESTUDIS AL MARROC

Dos mestres de la nostra escola, Margalida Soler i Magí Ferriol, han sol·licitat participar en un Viatge d'Estudi de la realitat cultural i escolar de la zona de procedència de l'alumnat marroquí de la nostra escola. El viatge té el patrocini de la Conselleria d'Educació i Cultura i també hi participen mestres i professors dels instituts i escoles de Vilafranca, Muro, Sa Pobla, Inca i Pollensa. Aquest tindrà lloc entre els dies 17 i 27 de maig. Per a saber-ne més coses podeu visitar l'adreça web www.terra.es/personal2/magife i tendreu tota la informació sobre el viatge, la seva preparació i hi trobareu interessants enllaços sobre el Marroc.

DESCOBRINT EL PASSAT

Durant el mes de març els alumnes de sisè orientats per Lúdia Oms que treballa a la Fundació La

Caixa han realitzat una sèrie d'entrevistes a gent major del poble amb la intenció de descobrir el passat. Ara us en feim un avanç de l'activitat però segur que més envant intentarem reproduir la part més interessant d'aquestes entrevistes. En acabar-les, alumnes i entrevistats es feren aquesta foto davant l'entrada de l'escola de dalt.

DEMOGRAFIA

ENS HAN DEIXAT:

Madò Catalina Llabrés Moragues, morí el passat dia 6 de març a l'edat de 89 anys. Vivia al carrer de Sa Raval, número 144.

Que descansi en pau.

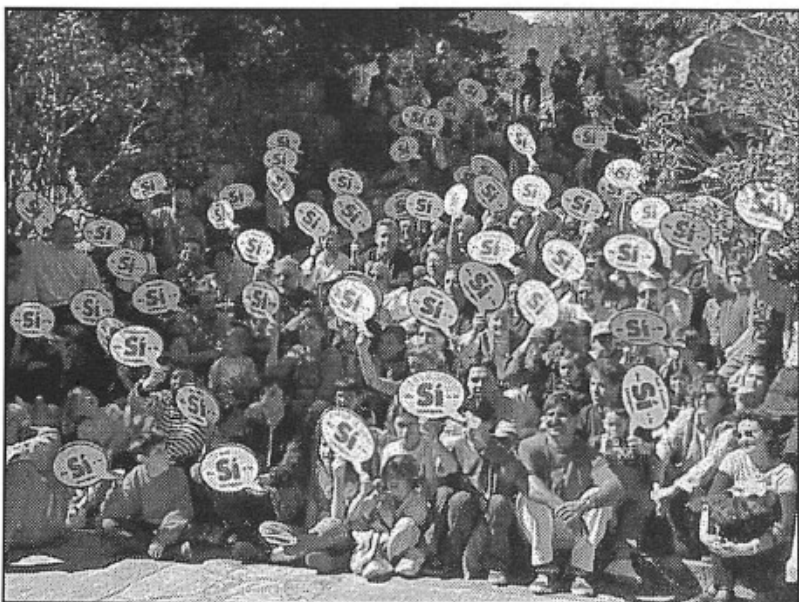
BENVINGUTS:

Maria Isabel Nicolau Esteva va néixer el passat dia 5 de març. És filla de Llorenç Nicolau Florit i de Maria Esteva Ferriol.

En Miquel Bernat Font Bergas va néixer el passat dia 8 de març. Els seus pares són n'Esteve Font Darder i na Catalina Bergas Ramon.

Enhorabona als seus pares i demés família.

Trobada d'amics de l'Obra Cultural Balear a Lluc (25/03/01)

TELÈFONS D'INTERÈS:

AJUNTAMENT	971525002 (FAX)	971525194
BIBLIOTECA		971525688
UNITAT SANITÀRIA (cita prèvia)		971525594
APOTECARIA		971525020
ESCOLA DE DALT (telèfon i fax)		971525083
ESCOLA DE BAIX		971525252
LOCAL TERCERA EDAT		971525564
PARRÒQUIA		971525033
GESA INCA: AVARIES		971880077
BOMBERS		085
HOSPITAL MANACOR Informació		971847000
Urgències		971847060
Cita Prèvia		971847100
AMBULATORI D'INCA		971502850
URGÈNCIES A TOTA L'ILLA		061
SON DURETA (Centraleta)		971175000
AMBULÀNCIES S.S. (Inca)		971502850
AMBULÀNCIES		971200362
RECAPTACIÓ TRIBUTS CAIB (Inca)		971505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA (Inca)		971505150

HORARIS:

AJUNTAMENT:

de 8'30 a 15 hores.

APOTECARIA:

Matí: 9 a 13 hores.

Horabaixa: 16'30 a 20'30 hores.

UNITAT SANITÀRIA:

de 9 a 15 hores.

BIBLIOTECA:

Dilluns i dimecres: de 16 a 18 hores.

Dimarts, dijous i divendres: de 16 a 19 hores.

LÍNIA MARIA-PALMA:

Sortides Maria: 8 i 15 hores. (15 h. Dissabtes no, Festius sí)

Sortides Palma: 13 (dissabtes, 14 h) i 19 hores. (Festius, 19, 15 hores)

LÍNIA INCA-MANACOR:

Cap a Manacor: 12'30 i 19'55 hores.

Cap a Inca: 9'40 i 18'50 hores

LÍNIA MARIA-HOSPITAL-MANACOR:

(De dilluns a divendres)

Sortides Maria: 7'55, 10'30 i 14'45 hores

Sortides Manacor: 11'05, 13'35 i 18 hores

PUNT D'ATENCIÓ CONTINUADA DE SINEU: Carrer Ponent, número 3.

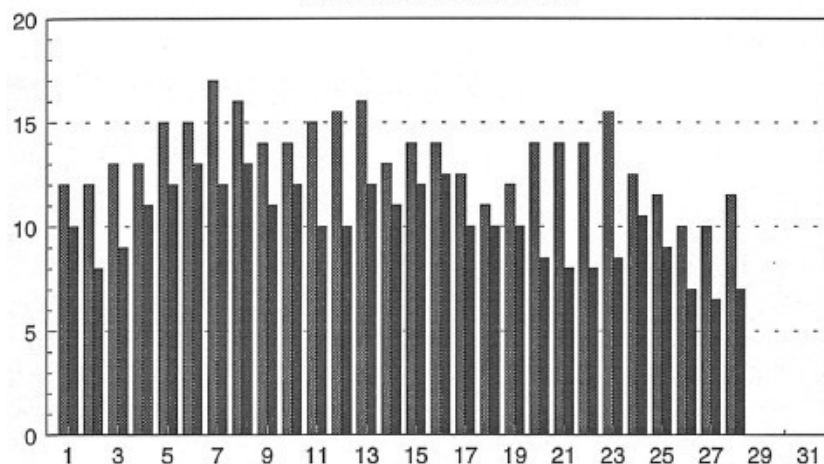
- Per demanar hora al servei de Pediatria heu de cridar de 8 a 14 hores al 855043
- Per urgències, a partir de les 15 hores heu de cridar al 520292
- Preparació pel part, postpart, control de gestació i informació sobre anticonceptius heu de cridar al 236624

El temps

MES DE FEBRER

■ MAXIMES ■ MINIMES

PLUVIOMETRIA

Dia .1	4l.
Dia 15	4l.
Dia 16	13l.
Dia 17	6l.
Dia 24	19l.
Dia 25	2,5l.
Dia 27	10l.

TOTAL: 58,5 LITRES

Temperatura Màxima

17 ° C (Dia 7)

Temperatura Míxima

6,5 ° C (Dia 27)

Temperatura Mitjana

11,8 ° C

Mitjana Màximes

13,5 ° C

Mitjana Míximes

10 ° C

RACÓ DE CUINA

CABRIT AL FORN, ESTIL DE SEGÒVIA

INGREDIENTS:

½ cabrit d'uns 3 kg.

1 ceba

2 pastanagues

1 tomàtiga grossa

"tomillo"

2 fulles de llorer

romaní

1 cabessa d'all

pebre bo

1 l. d'aigua amb sal

1 tassó de vi blanc sec (170 cl.)

¼ d'oli d'oliva.

PREPARACIÓ

8 hores abans posam el cabrit amb el preparat d'aigua-sal, oli, vi i totes les verdures, tallades a trossos grossos, els alls xapats per la meitat, i també les herbes aromàtiques.

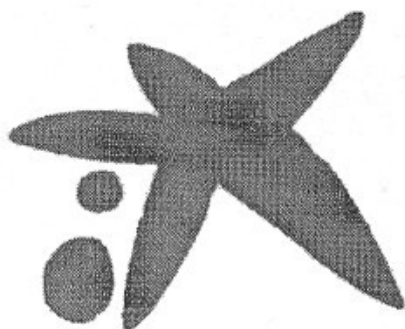
Passat aquest temps, posam la carn dins rostidores, millor de terra cuita, amb totes les verdures i herba i el regam amb el suc. El posam al forn, a una temperatura de 180/200 ° durant unes 3 hores, cuidant de regar-lo de tant en quant perquè no s'assequi.

Per acompanyar, farem una ensalada amb lletuga, tomàtiga, ceba i alls tendres. Per trempar-la posarem dins un plat oli d'oliva, sal, suc de llimona i una punteta de mostassa blanca.

Acompanyarem aquest plat amb un bon vi de 'RIBERA DE DUERO'.

Molt bon profit.

Antoni Fiol Morey

"la Caixa"

OFICINA DE MARIA DE LA SALUT

PA amb OL

BAR RESTAURANT

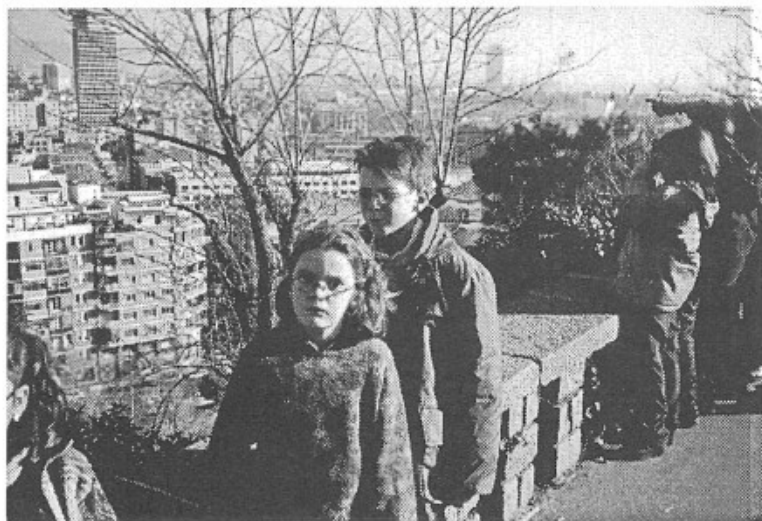
"SES TARRAGONES"

Pa amb oli
i
Carn torrada

Carret. Petra - Sta. Margalida Km. 0'600 - Tel.: 971 52 53 16

De Viatge, amb *Viatges Martel*

Viatges Martel sortejarà un viatge per a dues persones, a Menorc o a Eivissa, entre totes les fotografies recents de viatges publicades a Fent Carrerany al llarg del 2001.

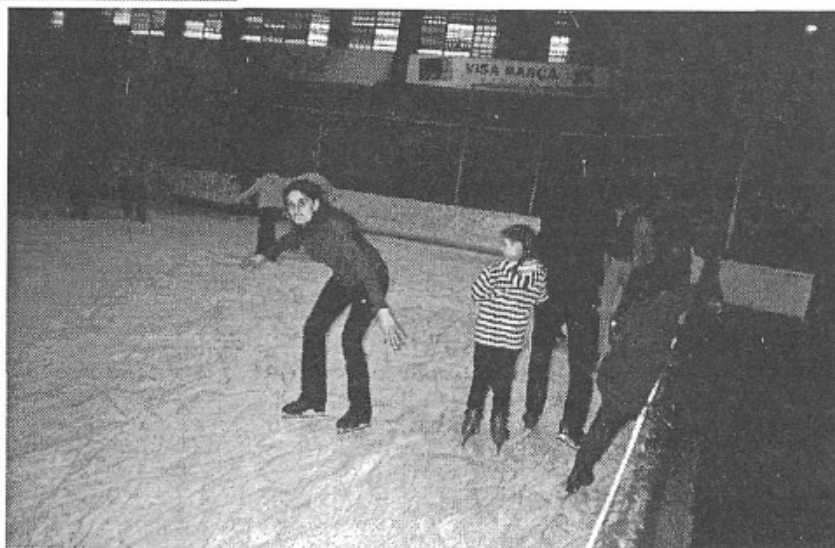

1.- Na Martina i en Mateu Cifre a Barcelona el passat mes de març, durant el viatge escolar.

2.- N'Àngela Ferriol i Na Margalida Bergas s'assoleien al Santuari de Núria (Girona)

3.- Na Martina Bergas fent les primeres classes de patinatge sobre gel a la pista del Barcelona

4.- Na Martina Vives visità París. En aquesta foto és a la plaça de Montmartre i al fons podeu veure el Sacré Coeur

ACAMPAL·LENGUA 2001

FELANITX SERÀ UNA FESTA. (28 i 29 D'ABRIL).

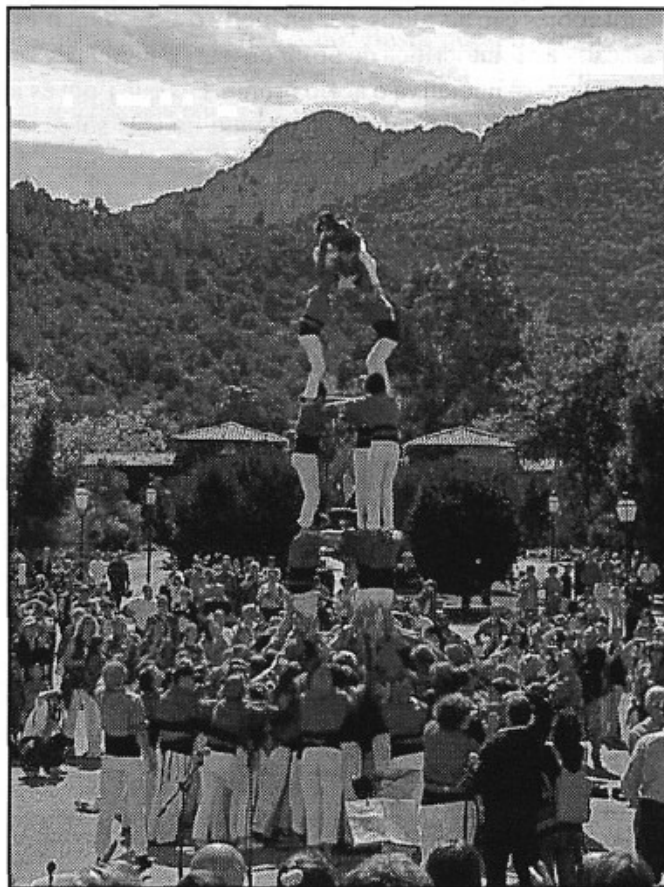
Quan l'any 1994 un grapat de joves de diferents entitats juvenils ens vàrem aplegar i decidírem tirar endavant, sota la forma d'una plataforma, un moviment juvenil de defensa i promoció de la llengua catalana, vàrem topar amb l'escepticisme generalitzat d'aquells que duïen anys batallant pel mateix. Un escepticisme fet de la manca de resposta històrica dels mallorquins. Quan poc després, l'any 1995, es va posar en marxa el primer Correllengua, els mateixos ens van advertir d'un més que probable fracàs. A mitjan anys noranta, després de 17 anys de democràcia i 13 d'autonomia, les coses estaven així. La situació del català començava a ser crítica i semblava que a ningú no li importava.

Quina no va ser la nostra sorpresa quan vérem la resposta a la nostra iniciativa. Milers de persones es varen apuntar a córrer per la llengua. Després varen venir les diades organitzades per l'Obra Cultural, altres Correllengua i una altra proposta novedosa: l'Acampallengua. Aquestes mobilitzacions han demostrat que la joventut mallorquina no és tan passota com ens volen vendre i que està disposada a moure's en defensa de la identitat d'aquest país.

Els anys següents han estat de creixement constant. Cada nova activitat ha crescut en participació, fins a convertir els Acampallengua en un autèntic festival, una mobilització juvenil de primer ordre, un lloc on es barreja gent de totes les edats, sexes, procedències, condicions socials... tots amb un únic objectiu: la defensa de la identitat mallorquina, la voluntat de que la llengua catalana ocupi el lloc que li pertoca a la nostra societat.

I en aquestes estam. L'Acampallengua de l'any passat, a Alcúdia, va multiplicar per dos el nombre d'assistents, entre ells molts d'origen castellanoparlant, que varen poder gaudir amb nosaltres d'unes activitats que feien servir la llengua catalana amb total normalitat. Enguany el nostre objectiu és seguir aquesta línia. Per això hem triat Felanitx, un dels pobles de Mallorca amb una composició demogràfica més variada, fruit de la immigració que ha rebut, tant d'Europa com de fora d'Europa. La nostra finalitat és que els felanitxers i mallorquins del futur s'integrin en la nostra llengua, el català, i l'acceptin com a pròpia, amb tot el que això comporta d'enriquiment personal i d'implicació dins la col·lectivitat.

L'Acampallengua d'enguany constarà d'activitats pensades per a gent de totes les edats i condicions: una festa infantil destinada als més menuts; tallers de temes molt diversos (sexe, ecològic, construcció d'instruments tradicionals...), actuacions castelleres i de ball de bot,

Els Castellers a la Trobada de Lluc del passat dia 25

campionats esportius i molta molta gresca. El moment culminant serà el vespre de dissabte, amb el macroconcert de rock català (els grups encara estan per confirmar). Destinades a gent més gran hi haurà activitats culturals (visita guiada pel casc antic de Felanitx, presentació de llibres, representació teatral). Hi haurà igualment un Acampallengua virtual, a través d'internet, gràcies al gent d'arreu del món podrà plantar la seva tenda i enviar el seu missatge de felicitació.

Com sempre, però, la part més important serà la reivindicació. Com a totes les activitats organitzades per Joves de Mallorca per la Llengua, s'aprovarà un manifest que exigirà a les institucions i a la societat un impuls més decidit a la normalització del català. Perquè la situació de la llengua encara és crítica i cal que tothom es posi les piles.

Tots hi sou convidats, tan si heu nascut a Mallorca com si no, tan si sou joves com si també ho sou en esperit, tan si parlau català com si no. Felanitx serà una festa a favor del català. No vos ho perdeu.

Joves de Mallorca per la Llengua.
Palma, 15 de març de 2001.

Als qui ni s'estimen ni estimen ni es deixen estimar

L'odi, consistent en veure els altres com a enemics, és el camí que desemboca a l'autoodi. Es comença per sentir fòbies cap als altres, per un motiu o altre —tant n'és— i s'acaba en l'autocrítica de posar en tela de judici negativa qualsevol iniciativa o acció pròpia. I és que l'odi és la base fonamental per pensar en negatiu no sols sobre els altres sinó també sobre un mateix, perquè odiar és essencialment “negar” i negar és no creure, és el no res, i des del no res sols cal l'espera, l'espera en l'infern que més sovint del desitjable cream nosaltres amb el suport dels mitjans de comunicació (TV i diaris especialment).

L'infern ja no és a l'església únicament, també i amb molta més grandiloquència morbosa hi és a la TV i als diaris en dosis d'heroïna que ens adúltera la personalitat tant i tant que ens impossibilita el dret constitucional de pensar lliurement, i no a través d'una ment manipulada i addicta, que fins i tot té tanta i tanta por que no gosa a expressar-se espontàniament o lliurement. Això és perquè es té més que assumit el fet de no ser protagonista mai. Així, evidentment, sols ho són els que publiquen i els que surten al mitjà audiovisual. I, en aquest cas, es va sobrat de conformisme si es té en compte les màximes que “tothom és protagonista de la seva vida” i que “viure és protagonitzar fets” i que “sense protagonisme no hi ha vida”.

No es tracta tampoc —o potser sí— de muntar-se una pel·lícula i voler ser-ne l'únic protagonista, sinó de reivindicar el dret a seleccionar, però passa que si som molt selectius amb la TV ens quedam amb no res, i si del

diaris llevam el fi de crear paranoia des del fonament ideològic de crear “bons” i “dolents”, l'únic que quedarà serà el gol d'en Luque i la botifarra d'en Lluís Aragonés.

La soledat de l'home d'avui en dia és la d'estar acompanyat de la manca de comunicació enmig de la televisió i els diaris. I és que l'home, l'home actual està sol, tan sol que l'únic que ha après a comunicar és la pregunta o l'orde. L'home sol, sol enmig de la televisió i els diaris, no pot pensar, no pot ser protagonista, ha d'anar a lloguer amb la televisió i s'ha d'espantar amb els diaris.

La nostra generació, inductivament, sap que l'infern que hi ha és el de la misèria que et sol atrapar si no et rebel·les o no llimes la circumstància perquè et sigui tan favorable com mereix l'esforç que hi poses. Però es tracta d'un esforç que no duu corbata sinó tan sols espadenyes d'auto, tantes espadenyes d'auto que arriba a mostrar la llauna. I la mostra simplement perquè vol qüestionar-se, abans de ser una esponja, a qui poden fer President sempre que no sigui a Felipe González o als germans Guerra.

Però també sabem que si la televisió i els diaris pretenguessin fer-los-hi, segur que ho aconseguirien, i en aquest cas seria més que collonut l'assumpte: tothom combregaria d'hòsties en vinagre o de mel en sucre i un poc de morena o morena i mitja.

O pot ser no, perquè ara han munit la vaca i han tornat bons al·lots i sent bons al·lots sols els queda ser feiners, tan feiners com els picapedrers “Obreros Españoles”.

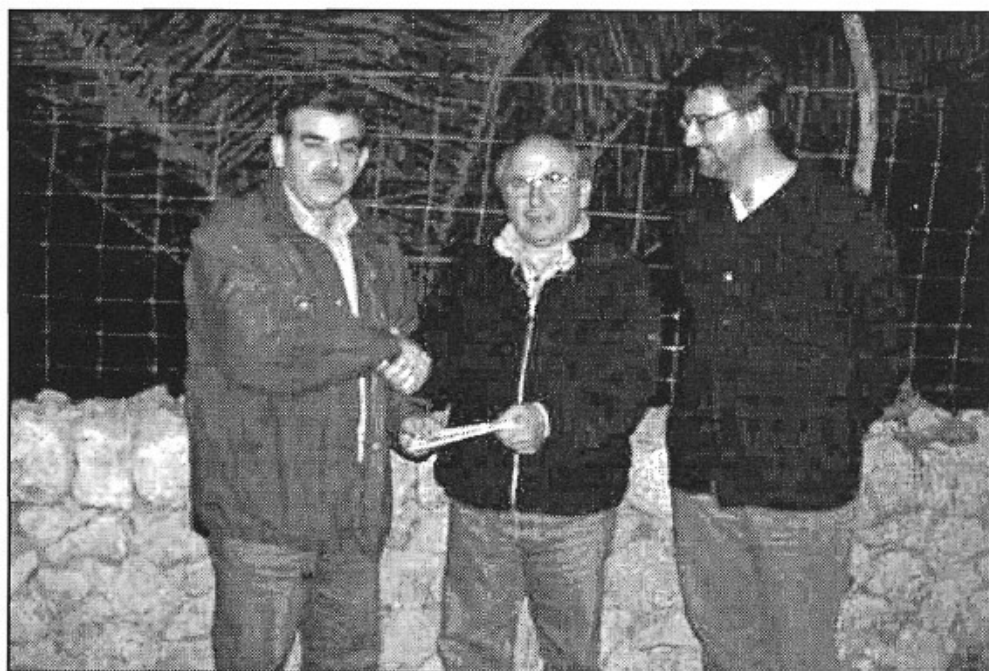
Lluç MATAS
20.03.01

ANTONI FIOL GUNAYÀ EL VIATGE DE VIATGES MARTEL.

El dia de l'assemblea de Fent Carrerany també es feu el sorteig de la fotografia agraciada amb el viatge del concurs que patrocina Viatges Martel. L'agraciat fou un Antoni Fiol.

A la foto el podeu veure ben xalest recollint el premi de mans del representant de Viatges Martel Josep Ferriol amb l'atenta mirada del president de l'Associació, Miquel Morey.

Enhorabona a n'Antoni i animau-vos a participar que el concurs continua un any més.

MENTRE UNS DIUEN SÍ, ELS ALTRES DIUEN NO

Passen moltes coses a la vida. Unes les arribes a oblidar i d'altres que de tant en tant les recordes, unes t'alegren i d'altres no. Això que ara vos contaré ho record adesiara. Devia ser fa uns 30 o 35 anys, més o menys, quan acabà el franquisme i al començament de la democràcia. Un bon dia vaig anar a Ciutat per comprar roba per als meus fills i una vegada que tenia el que cercava, i quan me n'anava cap al Bar Triquet per agafar l'autocar de tornada, un tros abans d'arribar, vaig veure un senyor de mitja edat, molt ben vestit, que parlava el foraster i al seu voltant 5 o 6 homes majors que l'escoltaven amb molta atenció. Com que tenia la compra feta em vaig entretenir una estona escoltant aquell senyor foraster que semblava que sabia bé el que estava explicant. Parlava dels avantatges que tendríem amb l'estrenada democràcia i deia que tots tendríem l'oportunitat d'expressar lliurement les nostres opinions i idees i el dret de ser escoltats, i que tots els partits que hi havia, en tenir reunions, un darrere l'altre expressarien les seves suggerències i una vegada dites totes les opinions i acabada la discussió, entre tots junts traurien les conseqüències i se posarien tots d'acord per dur-ho a la pràctica, sempre en profit de tots els ciutadans. A mi m'agradava escoltar-lo, però el pes que duia i el fet d'estar dreta m'obligaren a seguir el meu camí cap al Triquet. Quan vaig partir vaig sentir una veu al meu darrere que em va semblar que venia d'un d'aquells que escoltaven a la rotllana: "Eso será un cielo". Des d'aquell

dia, pens que ha passat tot el contrari del que explicava aquell senyor. N'hi ha prou mirant els telenotícies o llegint la premsa per veure que res d'això. Si un diu blanc sense pensar-hi gaire, l'altre diu negre; si un diu que s'ha d'anar cap amunt, l'altra diu cap avall, sense aturar-se a pensar si allò pot ser encertat o no. Basta que no tinguin les mateixes idees o simplement que no simpatitzin entre ells i ja sembla que tinguin l'obligació de fer-se la contrària. I darrerament ja han arribat als insults i a les indirectes. I encara no acaben aquí, sinó que treuen les bragues i els pedaços bruts dels altres mentre amaguen els seus. I allò pareix més la confusió de la Torre de Babel, que no un debat o el que es digui. També pens que si tots posàvem en pràctica aquell proverbi bíblic que diu "Abans de mirar de treure la palla de l'ull de l'altre, mira de treure la biga dels teus ulls", crec que tots hi veuríem més clar, ens entendríem millor i això sí que seria "un cielo".

Res més. No em vull "despedir" sense saludar el nostre batle i felicitar-lo altra vegada pel que està fent. A mi m'agrada com han posat i embellit la plaça i més encara per la compra, per al poble, de Ca ses Monges. Ho mir com una millora molt gran, sobretot per als que vendran darrere nosaltres i dir-li que m'agrada la seva manera de ser, perquè sap capejar bé les tempestes que s'apropen de tant en tant. Segur que ja sabia el refrany que un dia vaig sentir per la televisió -a mi sempre m'han agradat els refranys, per la saviesa que inclouen- i que diu: "Escoltar i callar i veure sense mirar".

Res més, molts d'anys i bones festes per a tothom.

Francisca Mas Ximenis

VA DE VORAVIES

(Voravia: Part lateral d'un carrer, generalment més alt que la calçada, que es destina al pas de la gent que va a peu)

No em mou, ho asseguro, cap desig de crítica, ni d'anar a cercar si està bé o malament, el fet de decidir-me a comentar el tema de les voravies dels nostres carrers. A força de ser sincer, he de dir que no tenc la més petita idea referent a les **NORMATIVES** que al respecte puguin haver dictat les administracions corresponents respecte a les regles a seguir en la seva construcció i conservació. L'únic que em propòs és comentar aquest problema, honestament i solament basat en l'experiència dels anys que, hem de creure, ensenyen el necessari per tractar qualsevol assumpte que sigui de domini i d'interès públic. A més, perquè tenc tot el dret d'expressar-me lliurement, gràcies a Déu.

Dit això pas a exposar:

Si l'home (homo sapiens) és el ser més extraordinari de la

Terra, fins i tot, es diu, que creat a imatge i semblança de Déu, un es pregunta: Per què, en relació al tema que tractam, és considerat per les administracions civils, com a inferior, en comparació a altres animals, així com també en comparació a les màquines, com són tota classe de vehicles rodats?. Sembla que respondre afirmativament aquesta pregunta ha de ser considerat com un disbarat, no? Idò anem a demostrar que efectivament és així.

I per començar permeteu-me que relati un fet en el qual vaig intervenir com a protagonista i en el qual me les vaig tenir amb el capellà Jordà, don "Francisco": Succeí un vespre, quan en retirar-me cap a casa caminant per la voravia de la dreta del carrer de Sa Quintana, aleshores Calvo Sotelo, una nit de trons i llamps, enmig d'una negror d'infern i amb una aigua de bimbolles -aquesta intensa pluja era la causa que jo anàs per la voravia, ja que per la calçada hi corria un pam d'aigua-, quan arribant a l'altura de cas capellà, entre la portassa i l'entrada de la casa vaig xocar fortament contra un ferro en forma de ganxo que sobresortia de la paret, "bleda" que em causà un hematoma a la part superior del braç dret, un cop blau que vaig

haver d'estopejar uns quants dies seguits. Aquest ferro que sobresortia de la paret, a l'altura poc més o manco d'un metre i mig, tenia per finalitat, fermar-hi la bístia que enganxada al carretó esperava el capellà per dur-lo a passejar. I com he dit aquella blea em dugué a un enfrontament amb el capellà, perquè quan uns quants dies després li vaig insinuar que hauria de retirar aquell ferro o col·locar-lo més amunt, amb aquella sorna que el caracteritzava, se'n foté olímpicament, replicant-me senzillament: "Haguessis anat més viu". Coses de don Francisco.

He relatat aquesta anècdota referent al ferro que sobresortia de la paret, perquè, com tot sabeu, petites noses com aquesta i moltes de més grosses les trobam arreu arreu per les voravies dels nostres carrers, cosa que demostra que efectivament és afirmativa la resposta a allò que al principi denunciàvem de discriminació entre persones que van a peu i els altres animals i màquines que usen la calçada. Us imagineu que passaria si els nostres carrers en lloc de ser tan uniformes, llisos i sense accidents en tota l'extensió de la calçada, tenguessin les irregularitats que observam per gran nombre de les seves voravies. Basta veure el rebombori que s'ha organitzat per les muntanyetes del carrer Nou! Respecte de les voravies sembla que cadascú actua segons l'interès particular. Per comoditat d'entrar el cotxe a la portassa, abaixam la voravia; per poder entrar més fàcilment a casa, augmentam l'altura de la voravia; un tram va en sentit normal, pla i llis i acte seguit ens trobam amb un escalonet, o tal vegada de sobte ens trobam amb una inclinació que ens podria fer patinar ja que no hi comptàvem. Vull dir que no és fàcil caminar normalment per un lloc que està destinat EXCLUSIVAMENT per als vianants. També observam que si a la calçada hi surt un clot, bé que es cuiden de tapar-lo més o manco amb prestesa. Iddò, per què no es fa el mateix amb les voravies? O és que els carros, cavalls, camions, cotxes i motos tenen dret a més atenció? O no hauria de ser al contrari, encara que fos per atenció als majors, ara que es parla tant de TERCERA EDAT. El meu padrí Guillem cantava damunt l'era:

El cavall d'en Panderassa
no arribarà al gener
perquè un mac com un doblor
per caminar l'embarassa.

Això vol dir que per a una persona major un macolí és com una pedra, un escalonet enmig d'una voravia l'estorba, l'embarassa i molt, una inclinació del pis del trespol el pot dur a una patinada i la corresponent caiguda... I la gent major ha de poder fer ús de les voravies amb tota tranquil·litat; i si té necessitat de bastó, aquest li ha de poder fer de tercera cama i no de radar per detectar obstacles. Així hauria de ser!... I per què no denunciar-ho públicament? O no és cert que aquest problema es comenta per tot arreu? Ja he dit que no tenc la més petita

idea referent a les normes administratives corresponents. Solament em mou intervenir amb el sentit comú que ens diu que aquesta diferència de tracte en detriment dels vianants no té sentit, ni explicació i per això és que no s'entén. I repetesc: No és cap crítica. No és voler entrar en si està bé o malament. No és demanar res a ningú. Solament és, vol ser, un crit d'atenció, donar publicitat a un assumpte que és al carrer i que es comenta per tot arreu.

Res més, que estigueu bons, us desitja el vostre amic.

Miquel Oliver i Roig

PD. Si Senyor! Rectificar és de savis! I m'atrevesc a dir que la caparrudesa, no voler tornar enrere, a vegades és senyal de covardia. Si fins i tot el "comandante" Fidel -caparrut major-, va saber rectificar, com sabem. Recordem que triomfant la revolució cubana va voler que tothom anàs a tallar canya, ell davant, fins que s'adonà que no tothom servia per a tot, i que la igualtat completa és un mite... i rectificà. I avui, uns tallen canya, els que serveixen per això, i altres canten allò antic que sempre es canta a Cuba:

Yo no tumbo caña,
que la tumba el viento
que la tumbe Lola
con su movimiento.

FUTBOL BENJAMÍ: EL MARIER HA ACABAT EN QUARTA POSICIÓ

L'equip benjamí del Marier ha acabat la lliga en quarta posició segons podeu veure a la classificació. Cal donar-los l'enhorabona, a ells i als seus entrenadors així com als que fan possible que puguin jugar. Els darrers resultats han estat els següents:

Marier - Petra 8-2
Manacor - Marier 5-2
Marier - Porto Cristo 8-3

CLASSIFICACIÓ FINAL

1. MANACOR	22	20	2	0	175	21	62
2. Cala Millor	22	16	3	3	130	43	51
3. Artà	22	14	5	3	81	44	47
4. Marier	22	14	2	6	111	58	44
5. Montuïri	22	11	6	5	65	49	39
6. Escolar	22	9	5	8	65	63	32
7. Manacorins	22	7	5	10	83	73	26
8. Lloret	22	7	4	11	60	82	25
9. Vilafraça	22	7	3	12	74	79	24
10. Cardassar	22	4	3	15	35	124	15
11. Petra	22	2	1	19	34	139	7
12. Portocristo	22	1	1	20	16	160	4

CARRERANY ESPORTIU

NOVA ETAPA DEL CLUB CICLISTA DE MARIA

Des de fa una temporada, els afeccionats a la bicicleta, que sortim a rodar per les carreteres del Pla i la muntanya, duïem entre cella i cella tornar a posar en marxa el Club Ciclista de Maria. Ens posàrem en contacte amb la Federació Balear i ens comunicaren que el nostre club estava donat de baixa des de feia uns anys i que si el volem tornar a legalitzar havíem de començar de zero.

Un diumenge del mes de març, mentre estàvem asseguts a un bar de carretera recuperant forces després de l'esforç, en parlàrem i tots estiguérem d'acord a començar a moure els papers per tornar a tenir el Club Ciclista de Maria legalitzat i poder organitzar carreres i a més poder tenir un equip per participar a les diferents carreres del Pla de Mallorca o altres.

Ja hi ha un parell de ciclistes que volen prendre part del Pla d'enguany i tothom està ben animat a posar en marxa aquesta nova etapa del Club Ciclista.

Segurament, si ho hi res de nou, farem una assemblea informativa per les festes de pasqua i tots els que heu estat lligats d'una manera o altra amb el Club Ciclista hi estau convidats, així com qualsevol persona interessada.

A hores d'ara només ens queda agrair a la Federació Balear de Ciclisme l'ajuda que ens ha donat per començar a moure tota la paperassa.

DIVENDRES SANT A LLUC

Com ja és habitual des de fa molts d'anys, enguany tornarem intentar pujar a Lluc el Divendres Sant. La sortida serà de la Plaça del Pou a les 8'30 hores però pensau que la foto oficial la feim a les 8'15 i el que no hi és no surt a la foto.

La ruta serà la de costum, sortida de Maria per anar cap a Inca passant per Llubí i pujar a Lluc per Caimari, ens aplegam al Coll de sa Bataia i reposam forces, (taronges, panades, barretes energètiques, begudes isotòniques, cerveses, etc.) I continuam fins al Santuari per comprar les mides i visitar la Mare de Déu. Després baixam per Pollença, hi ha manco cotxes i la carretera en molt més bon estat, per seguir cap a Sa Pobla, Muro i Maria.

Després d'aquest desgast d'energia, només ens queden forces per passar per la dutxa i per anar a posar els peus davall taula per fer el dinar de companyonia habi-

tual. Com que el dia no permet menjar carn, no ens queda més remei que fer la quaresma i dinar de marisc, que hi farem! ens resignam, som molts sufrits els ciclistes.

PRIMERA TEMPORADA CICLISTA DE MIQUEL SALOM

En Miquel Salom, el fill del barber, ha començat la seva vida ciclista, ha fitxat per la Penya Ciclista Establiments, un nou equip mallorquí que segurament en sentírem a parlar al llarg de la temporada. Aquest Club té entre les seves files campions d'Espanya i de les Balears i en Miquel Salom defensarà el mallot de la categoria aleví. L'equip es presentà el passat dia 17 de febrer a les instal·lacions de TOYOTA de Ciutat, principal patrocinador del Club, amb l'assistència de totes les autoritats polítiques de l'esport mallorquí i els familiars dels joves ciclistes. Si voleu seguir la informació d'aquest club ho podeu fer a la pàgina web: www.pcestabliments.com

Presentació de l'equip de Miquel Salom, amb les autoritats polítiques i esportives de Mallorca

Aquest primer any per en Miquel serà d'acoblament a la bicicleta i a la competició, i a més de carretera també farà pista. Segons ens han informat, els seus entrenadors estan molt contents de la seva progressió. Vos anirem informant dels resultats al llarg de la temporada.

Sort i èxits Miquel.

L'OMBRA DEL CRANC ÉS ALLARGADA

Jeroni Bergas

*"L'home no és viu, ni ha mort.
Tan sols la seva ombra és certa,
reflex d'un mirall sense fons".*

El poble és un vell tossut,
és una noia que no té promès,
és un petit comerciant en descàndit,
és un parent amb qui vam renyir fa molt de temps.

El poble és una xafogosa tarda d'estiu,
és un parapet damunt la sorra,
és la pluja fina de novembre.

El poble és quaranta anys d'enfilarse per les bastides,
és el petit defici del diumenge a la tarda,
és la família com a base de la societat futura,
és el conjunt d'habitants, etc., etc.

El poble és el meu esforç i el vostre esforç,
és la meua veu i la vostra veu,
és la meua petita mort i la vostra petita mort.

El poble és el conjunt del nostre esforç
i de la nostra veu
i de la nostra petita mort.

El poble és tu i tu i tu
i tot d'altra gent que no coneixes,
i els teus secrets
i els secrets dels altres.

El poble és tothom,
el poble és ningú.

El poble és tot:
el principi i la fi,
l'amor i l'odi,
la veu i el silenci,
la vida i la mort.

*Aquest poble és el meu poble
i me l'estimo¹*

(Miquel Martí i Pol, El poble, 1966)

Arriba la nit, s'adorm el cos i es desperta l'ombra.
L'Ombra del Cranc és allargada, però no abasta Maria,
no aombra el nostre poble.

A l'Espanya del segle XXI es considera —continua considerant-se— al teatre com un gènere menor, marginal. Els marginats còmics. Bohemis que van de poble en poble subsistint. Però què seria de la literatura sense el teatre? I del cinema? Dins la literatura, no existiria la novel·la, tal vegada sols la poesia. I en el cinema res de res. Temps

enrere, la literatura i cultura d'un país era coneguda, especialment, per les seves obres de teatre, com actualment passa amb les novel·les. Maria, pàtria d'excel·lents actrius, coreògrafes, estudiosos i promotors del teatre, no és mostra aliena a aquesta injustícia.

El públic està expectant, lentament s'aixeca el teló.

"L'Ombra del Cranc neix l'any 1999 de la necessitat d'una sèrie de professionals de la interpretació, la literatura i les arts plàstiques, residents a Mallorca, de tenir un espai fora de les exigències del mercat on poguessin experimentar i interrelacionar els seus camps artístics. Un lloc d'encontre per aprofundir en el sentit del teatre i en l'obra d'autors que el concebien com un art essencial, desprovist de retòrica".² Els cinc actors (entre ells la nostra Jerònia Aulet) procedeixen d'un curs, impartit per Pere Fullana, del Servei d'Activitats Culturals de la U.I.B. (—l'antiga Aula de Teatre—, Febrer a Abril del 99), del qual sorgeix una proposta escènica i aquí comença el camí. Camí que sembla que serà molt llarg. Iguana Teatre apadrina i tutela l'Ombra del Cranc en les seves primeres passes, pels reliscosos camins de la professionalitat. La jove companyia, amb seu al Teatre del Mar, en menys de dos anys s'ha convertit en la companyia de les Illes de major projecció. El Teatre del Mar és un teatre singular que s'aixeca sobre l'ossamenta de l'antiga Sala Rex (a l'inici Saló Parroquial del barri del Molinar de Palma). El Teatre del Mar, regit sota el model de Fundació (presidida per Joan Mas i Vives, i dirigit per l'actor d'Iguana Teatre, Carles Molinet), aposta per un teatre innovador i agosarat (senzillament bon teatre), sense tenir que recórrer a espectacles insulínics. Així que ja ho saps: Si vols veure teatre del bo, has d'anar al Teatre del Mar.

Pere Fullana es mostra com un director plurifuncional i potencial, dirigint els espectacles d'Iguana Teatre, Teatre de la Sargantana i de l'Ombra del Cranc, a més d'impartir cursos de teatre i d'escriure propostes escèniques. El millor Pere Fullana es destapa en els muntatges de l'Ombra del Cranc, quan el seu univers teatral evoluciona del món dels saures al dels crustacis, on demostra tot el seu talent i gosadia, en definitiva, iniciativa.

L'encert de representar a Brossa en la seva primera obra els ha obert moltes de portes (participar a la mostra de "Brossa a la Mercè" —dues obres, l'altra mostra era una representació un tant exuberant per part de Kadish—, Setembre del 2000, al Espai Escènic Joan Brossa de Barcelona; i en el Festival Alternatiu de l'Escena Contemporània a Madrid, Febrer del 2001, en el cicle sobre Brossa en el Teatre el Pradillo, on també s'han representat "Poesía y Carnaval" i "Pensar con los ojos" basades en l'obra de l'autor català).³ Malgrat això era

una aposta força arriscada donada la dificultat del "pale-ta"⁴ català i el gran desconeixement de la seva obra (gran part resta encara inèdita).⁵

Ahmosis I, Amenofis IV i Tutenkhamon i altres variacions sobre l'obra de Joan Brossa (AAT, a partir d'ara) els va portar de gira com a representants de les illes (juntament amb Iguana Teatre i la seva obra "Altres veus" de Harold Pinter, també dirigida per Pere Fullana) en el projecte Alcover (Octubre del 99) per terres catalanes i valencianes (vuit representacions entre el Març i el Juny del 2000). AAT són 14 escenificacions sobre l'obra de Joan Brossa: Poemes, poesia escènica (així anomena Brossa al seu teatre), poemes visuals i traduccions per part de Brossa de la poesia de Rimbaud. AAT va obtenir gran ressò en els mitjans de les Illes i de Catalunya catalogant-la com una obra interessant i suggerent: "d'autèntic luxe" (Diario de Mallorca, 20/06/99), "és la transpiració inefable d'un entusiasme interpretatiu que va més enllà de la perfecció professional" (Ultima Hora, 23/06/99), "esplèndida metabolització que la companyia realitza, ... aquest és un lloc per a una visita molt estimulant" (La Vanguardia, 22/09/00), "moixaina amable" (Avui, 25/09/00), "atractiva materialització escènica, que l'espectador agraeix" (El Periódico, 4/10/00), "....." (Fent Carrerany, 1999-2000). A mi, quan la vaig veure (23/01/00), em va sorprendre gratament i em va agradar, malgrat el títol⁶ (sembla el títol d'un capítol de El Quixot o d'un conte de García Márquez) i el començament (un tant

vacil·lant i dilatat) em desorientessin al principi i certa irregularitat al llarg de les 14 escenes (unes més aconseguides que la resta). Els crítics catalans, vuit mesos després, s'encarregarien de corroborar les meves impressions. Un lleu pecat d'arrogància conté la pàgina web de la companyia, no sembla correcte retallar les crítiques, conservant sols les lloances i eliminant els aspectes desfavorables.

De l'Univers brossià a l'Univers propi. Si AAT era magnífica, *Vides Exemplars* és senzillament genial. El passat 4 de Febrer em va renéixer un bocí del cor que creia mort i necrosat, el racó del cor on es situa l'humor. Després de la funció, a casa, em vaig demanar (tret de quan vaig veure "El maquinista de la General" o "Una nit a l'òpera"), si en alguna altra ocasió havia experimentat l'autèntic humor, riure de bon de veres. Un mes després encara no ha començat a desdibuixar-se'm el somriure dels llavis. Sense adonar-me'n des d'un principi, he descobert la font de l'eterna joventut.

En un Teatre del Mar quasi ple i un públic entregat des de la primera escena l'obra ens mostrà una visió esperpèntica i surrealista (en alguns moments grotesca) d'una època passada que la rancúnia i els sentiments d'una i altra banda, impedeixen oblidar-la en el sentit d'assumir-la i superar-la. Perquè el poble que "oblida" la seva història està condemnat a repetir-la.

Un gran espectacle. Cinc esplèndids actors: Jerònia Aulet (una mica tensa la mestra de cerimònies), Jaume Damians (el pallasso, la joguina), Miquel Ruiz (el comodí), Carme Serrano ("la xispa") i Caterina Torrens (la prima donna). Una obra de teatre exemplar. Mesclen surrealisme i realitat, humor i drama, raó i esperpente; ho posen tot dins un mateix recipient, ho piquen ben picat, ho barregen i en surt ... una meravella. No ni ha prou amb tots els adjectius del "Pompeu Fabra": original, surrealista, curiosa, anàrquica, agosarada, entretinguda, graciosa, provocadora, fantàstica, esperpèntica, àgil, memorable, fascinant, força treballada, formidable, dinàmica, suggestiva, ..., divertida, divertida, divertida, divertida, divertida. Els grans aplaudiments obligaren als actors a reaparèixer en escena fins a cinc vegades per a saludar i correspondre al públic.

Si Jordi Jané de l'Avui va definir AAT com "moixaina amable", *Vides Exemplars* no és una carícia amable en la cara, sinó en el cor.

Les crítiques a aquesta segona obra han estat molt favorables i afalagadores. Sols els han retret: la carència escenogràfica, la manca de més provocació i un argument poc sòlid en la segona *vida exemplar*. Altres no pensen, ni pensam així: 1. Gràcies a la "carència escenogràfica" que ajudàs als actors, aquests tenen que suplir-la amb el seu talent, i aquí podem fer-ne la lectura inversa: si l'escenografia fos prou agraciada, tal vegada, els actors no tindrien que treure el millor del seu talent, no tindrien la necessitat de recórrer-hi i sortiríem perdent, tant els

L'Ombra del Cranc Teatre presenta:

Ahmosis I,

Amenofis IV,

Tutenkhamon

i altres variacions

sobre l'obra de

JOAN BROSSA

espectadors com els mateixos actors. 2. Parodiar o ridiculitzar? Provocació fins a on? És pot ésser crític i irònic i respectuós, alhora, sense cercar ridiculitzar col·lectius, persones o institucions. En temps de vaques boges és molt fàcil receptar mala llet als altres. 3. Argument sòlid en la vida dels sants, màrtirs, en la història de les religions, en la vida mateixa? Mentre el fil de la història sigui fi, sense nus, ni embolics, què esperam d'una paròdia, de la comèdia? Riure, riure, gaudir-ne i, al final, reflexionar.

Si Shakespeare es reencarnàs a l'actualitat no resciruria, ni escenificaria les seves obres. Feria teatre surrealista, teatre com el de l'Ombra del Cranc. Grans expectatives se'ls presenten al davant. El seu sostre sembla no tenir límit. Per damunt seu sols es situa Déu.⁷ Enhorabona Teatre del Mar, enhorabona Pere Fullana, enhorabona Ombra del Cranc, enhorabona Jerònia. Enhorabona i gràcies. **Recorda:** Si tens l'oportunitat de veure *Vides Exemplars*, no te la perdis.

I mentrestant a Maria què fem per la cultura?

Inevitablement es planteja la pregunta: Què fem estadistes titulars i interins, associats i dissociats, veïns i no veïns per la cultura la resta de l'any? Quan totes les associacions semblen de capa caiguda, es mor Maria?⁸

Altres pobles tenen biblioteques (esperem que amb la nova ubicació la nostra guanyi en disponibilitat, espai i horari fonamentalment), teatres, fins i tot, polisportius que causen goig; aquí ens tindrem que acostumar amb presumir d'aparcaments.

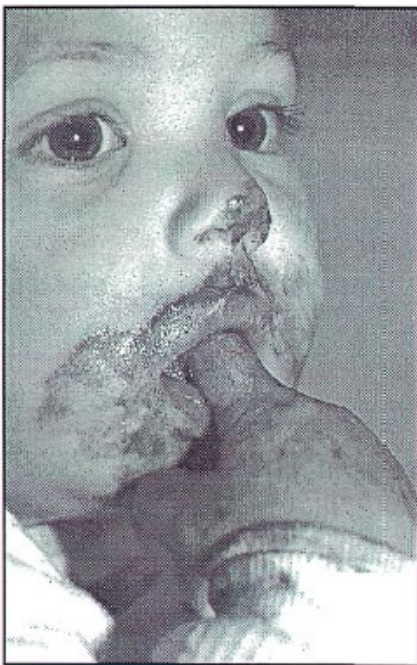
Ens interessa la cultura, interessa que el poble sigui culte? Preferim tenir figos o maradones a un Martí i Pol, a una Sarah Bernhardt, a un Delibes? Què se n'ha fet del Font i Roig? O preferim futbolistes a poetes i continuar essent tercermundistes culturalment? Per què no promocionar Tallers de creació artística (pintura, lectura, escacs, teatre, poesia, ...)? Pretenem ésser nacionalistes, emperò no fem poble, no defensam "lo nostro". El desinterès de la nostra/vostra revista queda patent en el desconeixement de la participació de l'Ombra del Cranc en Festival Alternatiu d'Escena Contemporània amb la seva primera obra; el mínim esforç amb la publicació en el passat número d'una curiosa foto (sembla quan un hom mira el C+ en hores codificades, negant-se a abonar-se), que no sols és una manca d'interès, sinó una desconsideració. Fent Carrerany és un associació cultural o escultural? Què fan les autoritats (govern i oposició) en favor de la cultura? Quines iniciatives o inquietuds culturals tenen. Mentrestant seguim en el nostre estimat poble; on, a part del futbol, l'enveja és l'esport o afecció

més practicada.

Per què no dur L'Ombra del Cranc per les festes a Maria? O és preferible dur una companyia de teatre poblera? O és que el seu teatre és massa intel·ligent o, tal vegada, massa bo (ésser un teatre diferent i agosarat els fa ésser, possiblement, un gran teatre)? O seria prou difícil solucionar els problemes tècnics al no disposar d'un teatre, saló d'actes o recinte en condicions? Doncs, en lloc (o a més de) d'aparcaments o rentar la cara a Ca Ses Monges, facem teatres o sinó ... **IMAGINACIÓ.**

1. Els dos darrers versos són afegits meus. Esper que el poeta de Roda del Ter sàpiga perdonar-me la meva gosadia.
2. http://www.geocities.com/ombra_es
3. La també companyia Au Ments ha representat en el Festival "no alternatiu" la seva obra el Viatge Tarambana, en el Canto de la cabra de Madrid.

4. Es conta l'anècdota que en temps del franquisme quan Brossa va anar a fer-se el D.N.I. un funcionari un poc sord li va demanar: Profesión? Contestant: Poeta. I quan va anar a recollir el document es va trobar amb la seva peculiar qualificació professional, que va conservar fins el dia de la seva mort, el gran "paleta" de les lletres catalanes.
5. La Fundació Miró de Barcelona ha enllestit una macroexposició sobre l'obra de Brossa que durarà fins el proper 27 de Maig. Els espanyols, mallorquins o catalans, i generalment quasi la totalitat de la resta dels animals humans tenen la macabre costum de fer justícia poètica (reconeixement de mèrits) després de la mort del benefactor. Seria un cop baix per l'orgull i la nostra arrogància, fer-ho en vida. És més fàcil, pràctic i còmode senzillament

envejar i destralejar mentre són vius. Enaltim als morts que quan eren vius eren menyspreats o simplement ignorats.

6. "Ahmosis I, Amenofis IV i Tutenkhamon" és una peça teatral curta que el mateix Joan Brossa va interpretar en companyia de Joan Ponç a casa de Joan Prats, components del Dau al set. "En terra de meravelles" o un títol semblant tal vegada fos més adient, com va titular al pròleg de la seva obra teatral completa el crític Xavier Fàbregas, Edicions 62, 1978.

7. Aquesta frase, com el títol, vol ésser un modest homenatge a Miguel Delibes, jugant amb la frase final de La sombra del ciprés es alargada ("Y por encima aún me quedaba Dios").

8. Fent Carrerany, Octubre de 1996, "A la recerca de la serenitat perduda".

(Pròximament *Rendibilitat Intel·lectual*)

Jeróni Bergas Ferriol